KISA SÜRÜM

KADINLAR, BİZİ BAĞIŞLAYIN!

EVLİLİKTE VE KİLİSEDE
ERKEK VE KADIN
KISA. ANLAŞILIR. YARARLI.
HANS-JÖRG RONSDORF

KADINLAR, BİZİ BAĞIŞLAYIN!

Kısa sürüm

Evlilikte ve kilisede erkek ve kadın

Kısa. Anlaşılır. Yararlı.

Hans-Jörg Ronsdorf

Almanca karton kapaklı baskı www.hans-joerg-ronsdorf.de adresinden sipariş edilebilir.

Fiyatı 3,80 € artı posta ücreti (Almanca baskı).

Almanca baskı Kindle e-kitap olarak da mevcuttur.

Dördüncü baskı, Kasım 2026 (Almanca baskı)

Almancadan çeviri, 2026 – www.hans-joerg-ronsdorf.de adresinden ücretsiz indirilebilir

© Hans-Jörg Ronsdorf – tüm hakları saklıdır.

Albis 6½, 87477 Sulzberg

Dizgi: Hans-Jörg Ronsdorf

İletişim e-posta: hj-ronsdorf@t-online.de

Almanca baskının ISBN'si: 978-3-9820715-6-5

Kapak tasarımı: Tobias Stricker

Düzelti: Gabriele Singer

Baskı: www.wir-machen-druck.de

Almanca baskıda, aksi belirtilmedikçe kullanılan Kutsal Kitap çevirisi:

Elberfelder Übersetzung (Almanca Kutsal Kitap çevirisi), Edition CSV, Hückeswagen www.csv-bibel.de – Bu Türkçe çeviride kısa ayetler Kutsal Kitap Yeni Çeviri'ye göre verilmiştir; metnin Almanca bir çevirinin ifadesine dayandığı yerlerde ayetler Almancadan çevrilmiştir.

İÇİNDEKİLER

1 Önsöz – Neden yine bir kitap? **6**

2 Temelimiz – neye dayanıyoruz? **9**

3 Başlangıca dönüş – Tanrı'nın istediği **11**

4 Yaratılış düzeni – evet ise, hangisi? **15**

5 Gelecek olan – ama Tanrı'nın asla istemediği **17**

6 Mesih İsa ve kadınlar **23**

6.1 Yakup'un kuyusu başındaki Samiriyeli kadın **24**

6.2 İsa'nın ayakları dibinde – Marta ile Meryem **24**

6.3 Mecdelli Meryem, elçilerin elçisi **25**

7 Gelin kilise ve kadınların hizmeti **27**

7.1 Pavlus ve kadın çalışma arkadaşları **27**

7.1.1 Fibi – kadın diyakoz, önder ve mektup taşıyıcısı 28

7.1.2 Örnek bir evli çift: Priska ile Akvila 28

7.1.3 Yunya – saygın kadın elçi 29

8 Kız kardeşler için bir susma buyruğu var mı? **31**

8.1 Peygamberlik sözlerinin değerlendirilmesi **32**

8.2 34 ve 35. ayetler bir alıntı mı? **33**

8.3 34 ve 35. ayetler sonradan yapılmış bir ekleme mi? **34**

9 Kız kardeşler için bir öğretme yasağı var mı? **37**

10 Bütün imanlıların kâhinliği **42**

11 Kız kardeşler ihtiyar olabilir mi? **44**

12 Baş örtüsü – bugün de mi? **48**

13 Baş olarak erkek – tek yanlı boyun eğme mi? **54**

14 Ne erkek ne dişi **58**

15 Suç itirafımız **61**

16 Son söz **63**

17 Yazarın başka kitapları **67**

1 Önsöz – Neden yine bir kitap?

Kasım 2020'de "*Frauen, vergebt uns!*" (*Kadınlar, Bizi Bağışlayın!*) adlı kitabım yayımlandı. Beklendiği gibi anlayışsızlık, hatta öfke de eksik olmadı; çünkü Kutsal Kitap'a sadık kardeşler bu başlıkla bir tür rehine durumuna düşürüldüklerini hissettiler. Kadın anlayışları Kutsal Yazılar'a uygunken neden bağışlanma dilesinler ki?

Mesele hâlâ *birbirine karşıt iki görüştür – aşağıdaki tablo halindeki karşılaştırmaya da bakın.*

> Birinci görüş, erkeğin kadın üzerinde baş olarak yetkisini savunur. Yaratılış düzeni daha düşüşten önce böyleymiş. Bu yüzden kadın kocasına boyun eğer, ibadette susar ve kilisede de kilise dışında da erkeklere öğretmez, onlara önderlik etmez.
>
> Karşıt görüş, yaratılışın başından itibaren eşitlik ve karşılıklı tamamlama içinde bir ortaklık görür – hiyerarşi farkı olmadan. Birlikteliği karşılıklı boyun eğme belirler. Kilisede kız kardeşler de bütün alanlarda erkek kardeşler gibi hizmet eder.

Her iki görüş de Kutsal Kitap'la gerekçelendirilir. Ama bu iki dünya görüşü bağdaşmaz; birçok kitabı inceledikten, konuşmaları dinledikten ve pek çok tartışmadan sonra vardığım sonuç budur. Tanrı'ya yakınırım! Ne yazık ki kiliseleri bölen zor bir teolojik tartışmanın karşısındayız. Bu konunun daha açık, daha nesnel ve daha barışçıl biçimde tartışılmasını isterdim.

Bu küçük kitapta ikinci görüşü savunuyor ve açıklıyorum. Birincisini 54 yaşıma kadar savundum ve öğrettim. Kutsal Yazılar'ı incelemem sonucunda ikinci görüşe geçmek zorunda kaldım. Bu konuda ayrıntılı bir kitap yazdım. Birçok kız kardeş için bu kitap, bilinçli ya da bilinçsiz olarak uzun zamandır özlenen bir özgürleşme, duygusal bir rahatlama oldu. Bazı geri bildirimler beni sevinçten, ama aynı zamanda üzüntüden de ağlattı. Bu konuda hâlâ pek çok şey yolunda değil. Bundan sorumlu olan, Kutsal Kitap'ı doğru anladıklarını düşünen

kardeşlerdir. Kendi kavrayışlarından yola çıkarak kadınlara ibadetlerde söz almayı, öğretmeyi ve önderlik görevlerini yasaklıyorlar. Birçok kız kardeş bunu ne anlayabiliyor ne de kavrayabiliyor. Birçoğu bundan acı çekiyor, ama bunun hakkında susuyor.

Bu arada kitabım belli bir yaygınlığa ulaştı, ama kardeşler onu okumayı reddediyor. Kitap fazla karmaşıkmış, fazla uzun, fazla tek yanlı, fazla önyargılı, fazla feministmiş. Bu yüzden bir kez daha bu kısa ve sade kitap. Daha fazla ve kapsamlı malzeme için internet sitemi öneririm: **www.hans-joerg-ronsdorf.de**.

Tanrı'nın önünde doğru olanı yaptığıma inansam da yine de yanılabilirim. Ama Mesih'e ve O'nun sözüne bağlıyım. Ben de vicdanıma bağlıyım. Burada salt teolojik ya da soyut bir tartışma söz konusu değil; *söz konusu olan Mesih'in bedeninin yarısı, insanlar ve onların hayatlarıdır!*

Hans-Jörg Ronsdorf, Sulzberg, Kasım 2026

Kadın ile erkeğe hiyerarşik bakış: boyun eğme, yetki, baş: hiyerarşi odaklı	**Hiyerarşisiz karşılıklı tamamlama: Galatyalılar 3:28 – hepiniz Mesih'te birsiniz! Armağan odaklı**
Yaratılış düzeninin hiyerarşisi: erkek kadının üzerindedir; eşit değerde, ama eşit haklı değil.	Denk yaratılmışlardır, ikisi de Tanrı'nın suretini taşır, birbirlerini tamamlarlar, göz hizasındadırlar, eşittirler.
Yaratılış 3:16 "O sana egemen olacak" sözü, düşüşün olumsuz bir sonucu olarak değil, bir kural / buyruk olarak anlaşılır.	Yaratılış 3:16, Tanrı'nın istemediği ve ne yazık ki tarihte böyle gerçekleşmiş olan düşüşün acı sonuçlarını betimler.
Havva aldatıldı, bu yüzden kadınlar öğretemez.	Adem bile bile günah işledi, Havva ise kandırıldı. Öğretme yasağı cinsiyetle değil, öğretişin Müjde'ye uygun olup olmadığıyla ilgilidir.
Kadın kilisede susar. Öğretiş söz konusu olduğunda kendi evinde de kocasına karşı sessiz durur.	Pentikost'ta olduğu gibi erkekler ve kadınlar birlikte peygamberlikte bulunur. Yoel 2:28-29; Elçilerin İşleri 2:17
Baş olmak erkeğin yetkisi anlamına gelir.	Baş ve beden birliği ve karşılıklı bağımlılığı vurgular.
Kadınların erkek üzerinde yetkisi olamaz.	Karşılıklı boyun eğme, sahiplik ve yetki, 1 Korintliler 7:4
Yalnızca erkekler önderlik edebilir, ihtiyar ve diyakoz olabilir.	Ruhsal armağanlar cinsiyete bağlı değildir.
Galatyalılar 3:28 "Ne erkek ne dişi vardır … hepiniz Mesih'te birsiniz" yalnızca kurtuluştaki ruhsal bir eşitliği anlatır, ama bu eşitlik yaratılış düzenini ortadan kaldırmaz.	Galatyalılar 3:28, Mesih'teki yeni yaratılışın betimlemesidir ve bu yeni yaratılış kilisede şimdiden vardır. Tam da orada bütün sosyal, toplumsal ve cinsel farklar tümüyle ortadan kalkar.

2 Temelimiz – neye dayanıyoruz?

Her Hristiyan davranışı için belirleyici, hatta ölçü olan tek şey Kutsal Kitap'tır ve öyle kalacaktır. Bugün elimizde bulunduğu haliyle. O bizim tek ve güvenilir kaynağımızdır. Her şey onunla sınanmalıdır. Gelenekler de. İster çok eski, ister daha yeni olsunlar. Kutsal Kitap'ın gerçeği – ya da daha doğrusu: onu nasıl anladığımız – ile Hristiyan geleneği çoğu zaman bir tutulur. Gelenekler hatalı bir Kutsal Yazı anlayışına dayanabilir. Çağın ruhuna uymak da aynı ölçüde yanıltıcıdır. O zaman zamanla, çağın dışında kalmış kanaatler ve uygulamalar birikir ve pekişir; çünkü bunlar geçmiş yüzyılların, hatta yalnızca geçmiş on yılların kültürünü yansıtır.

Bunlar Müjde'nin önünde bir engel olur.

Biraz abartarak şöyle denir: Kutsal Kitap'la her şey kanıtlanabilir. Bu bizim için gerçekten bir meydan okumadır; çünkü bu söz doğrudur. Hristiyanların birbiriyle çelişen ne kadar çok görüşü var ve hepsi Kutsal Kitap'la az ya da çok iyi gerekçelendiriliyor. Kutsal Kitap'ta en az iki ya da daha fazla yorumu olmayan hiçbir konu yoktur.

Kutsal Kitap'ı okurken ve onu kişisel yaşamımıza ya da kilise yaşamına uygularken dikkat edilmesi gereken kurallar ya da ilkeler vardır. Konumuz için ve her başka konu için önemli olan birkaçını sayıyorum.

Metin kime sesleniyor? Eski Antlaşma'daki talimatlar, örneğin kâhinlere verilenler, bugünkü kilise yaşamı için artık geçerli olmayacaktır. Buna "kurtuluş tarihine göre Kutsal Kitap yorumu" denir. Sözlerin hangi zaman içinde ve hangi zaman için geçerli olduğuna dikkat edilir. Sözler İsrail ulusuna mı, yoksa Yeni Antlaşma kilisesine mi yöneliktir?

Kilise yaşamına ilişkin bir talimat açık ve net mi ve birden çok kez geçiyor mu? O zaman bağlayıcı ve zamanüstü bir ölçüden söz edilebilir. Buna karşılık zor metinler, özellikle de ana söylemi Yeni Antlaşma'da yalnızca bir kez

geçen ve Kutsal Kitap'a sadık birçok ilahiyatçının ve yorumcunun üzerinde anlaşamadığı metinler, genel olarak bağlayıcı kurallara dönüştürülmemelidir.

Metnin bağlamı belirleyicidir. Özellikle bağlamından koparılmış sözler her şeyi ve her öğretiyi destekleyebilir. Sonuçta bu kurala okuduğumuz başka yazılarda da uyarız. Burada yalnızca yakın bağlam değil, sonunda bütün Kutsal Yazılar'ın bağlamı geçerlidir. Soru, yorumun Kutsal Kitap'ın bütün tablosuna da uyup uymadığıdır.

Aynı şekilde, bir metnin yazıldığı zamana ve yere ilişkin **tarihsel bağlam ve arka plan** da önemlidir. Kutsal Kitap böyle bir bilgi olmadan da okunabilir. Bu yüzden onun tanrısal etkisinden hiçbir şey eksilmez. Ama tarihsel arka planı bilmek her zaman yararlıdır. Yeni Antlaşma'daki mektupların neredeyse hepsi, ilgili kiliseye somut bir olay üzerine yazılmıştır. Bu olayı yeniden kurmaya çalışırız.

Bazen **bir sözcüğün asıl dilde ne anlama geldiği** önemlidir. Çünkü Kutsal Kitap'ın İbranicesi ve Grekçesi bugün artık konuşulmuyor ve biz bambaşka bir dil konuşuyoruz. Doğru çeviri önemlidir. Ama çeviri her zaman belli ölçüde bir yorumdur da. Ve bir çevirmenin şu ya da bu konuda ne düşündüğüne göre bu, çevirisini etkileyecektir. Bunun yeterince örneği vardır.

Son olarak burada şunu belirteyim: Bazı şeyler **harfiyen ya da sözcüğü sözcüğüne**, bazıları ise **mecazi ya da benzetme olarak** anlaşılmalıdır. Bu belki kısmen yaratılış anlatısı için de geçerlidir.

3 Başlangıca dönüş – Tanrı'nın istediği

Erkek olmayı ve kadın olmayı ve bunların birbiriyle ilişkisini anlamak istediğimizde nereden başlarız? Elbette: Yaratılış öyküsüne gideriz. En önemli malzemeyi o bize sunar. Yeni Antlaşma'da, Korint'teki ve Efes'teki sorunlu kötü durumları eleştirip düzeltirken bu başlangıca birçok kez başvuran Pavlus'tur. O, yaratılış anlatısını kimi zaman genel olarak, ama kimi zaman da özel olarak uygular. **Bu yaratılış anlatısını yalnızca Pavlus'un sözleriyle yorumlamak yetmez.** Önce biz de Aden bahçesine gitmeli ve orada neyin nasıl olup bittiğine bakmalıyız. Pavlus'a daha sonra döneceğiz.

İnsanlık tarihinin başlangıcına gidelim. Metni Elberfelder Kutsal Kitabı'ndan (Almanca Kutsal Kitap çevirisi) aktarıyorum:

> Yaratılış 1:26-28 *Ve Tanrı dedi: Kendi suretimizde, kendi benzerliğimize göre insan yapalım; ve onlar denizdeki balıklara, gökteki kuşlara, sığırlara, bütün yeryüzüne ve yerde kıpırdayan bütün sürüngenlere egemen olsunlar! Ve Tanrı insanı kendi suretinde yarattı, onu Tanrı'nın suretinde yarattı; onları erkek ve kadın olarak yarattı. Ve Tanrı onları kutsadı ve Tanrı onlara dedi: Verimli olun ve çoğalın ve yeryüzünü doldurun ve onu kendinize boyun eğdirin; ve denizdeki balıklara, gökteki kuşlara ve yerde kıpırdayan bütün hayvanlara egemen olun!*

Yaratılışın altıncı gününde, önce hayvanlar yaratıldıktan sonra, insan sahneye çıkar. Erkek ve kadın olarak insan. *Her iki cins de bir solukta anılır. İkisi de hem tek tek hem de birlikte Tanrı'nın suretini taşır. Farksız. Sıralamasız. Hiyerarşisiz. İkisi de yaratılışa birlikte egemen olacaktır.* Bu, onu özenle yönetmek ve korumak demektir. Bunun için her iki cinse de ihtiyaç vardır.

Altıncı günde dünya henüz yolundadır ve olması gerektiği gibidir.

İkinci bir anlatı vardır; bu anlatı şimdi insanın yaratılışı olayına yakından bakar. Eski Antlaşma'nın, yani İbranice Kutsal Kitap'ın bu çok eski metinleri gerçekten gizemlidir; bugün bizim için belki pek kolay anlaşılmaz. Burada da neyin harfiyen, neyin mecazi olarak kastedildiği sorusu ortaya çıkar. Bugünün insanları

olarak bizim için bazı sorular açık kalır. Anlatıyı muhtemelen başka türlü ya da daha ayrıntılı yazardık. Neyse, elimizdekiyle yetinmek zorundayız. Her şey özünde bizim için anlaşılır ve tutarlı, aynı zamanda derin anlamlıdır. Bu olayları bize ancak Tanrı açıklayabilir. Orada iki insan bulunmuş olsa da bunu onlar değil, daha sonra Musa yazıya geçirmiştir.

Aşağıdaki anlatıdan Adem'in önce yaratıldığı anlaşılır:

> Yaratılış 2:18-20 *Ve RAB Tanrı dedi: İnsanın yalnız olması iyi değil; ona uygun bir yardımcı yapacağım. Ve RAB Tanrı topraktan kırın bütün hayvanlarını ve göğün bütün kuşlarını biçimlendirdi ve onlara ne ad vereceğini görmek için onları insana getirdi; insan her bir canlı varlığa ne ad verdiyse, onun adı o olacaktı. Ve insan bütün sığırlara, göğün kuşlarına ve kırın bütün hayvanlarına ad verdi. Ama Adem için kendisine uygun bir yardımcı bulunmadı.*

Adem yalnızdır. Yaratıcı hayvanlardan hiçbirinin ona uygun olmadığını açıkça gösterir. O anda Adem'in ne bir iş hayvanına ne de sadık bir dost olarak bir köpeğe ihtiyacı vardır. Hayır, ona uygun olan birine ihtiyacı vardır. Bir akıl ve yürek dostuna. Bir karşılığa. Peki Tanrı yalnızlığa, kimsesizliğe son vermek için ikinci bir Adem yaratamaz mıydı? Ama ona eksik olan ikinci bir Adem değildir. *Ona eksik olan bir yardımcıdır. Ona uygun olan biri. Yani bir insan. Aynı güçte.* Eksik olan bir hizmetkâr ya da yardımcı eleman değildir. O da yardım edebilirdi. Ama ona uygun olmazdı. Onun emri altında olurdu. Amaç bir karşılık bulmaktır, onun gibi bir insan. Eşit güçte bir kişilik. Onunla bir olabileceği biri. Varlığının her yönüne bir karşılık, bir tamamlayıcı.

Adem baş ya da önder olsun diye önce yaratılmadı. Hayır, yalnızlığı yaşasın ve hissetsin diye önce yaratıldı. Bu, ona uygun olan yardımcıyla karşılaşmaya ve birlikte yaşamaya hazırlanmasıdır.

Kadının yaratılışını anlatan aşağıdaki metin gizemlidir, ama aynı zamanda çok şey söyler:

> Yaratılış 2:21-22 *Ve RAB Tanrı insanın üzerine derin bir uyku düşürdü ve o uykuya daldı. Ve kaburgalarından birini aldı ve yerini etle kapattı; ve RAB Tanrı insandan aldığı kaburgadan bir kadın yaptı ve onu insana getirdi.*

Tanrı uyuyan Adem'in yanından ilk kadını biçimlendirir. Çeviriye ilişkin bir not: Almanca Elberfelder'deki "entschlief" sözcüğü "ebedî uykuya daldı", yani "öldü" anlamına da gelir; Adem böyle uykuya dalmadı, yoksa ölmüş olurdu. Ayrıca burada bir kaburga değil, onun bedeninin yanı kastedilmektedir.

Bu birkaç sözcükten ne öğreniyoruz? Kadın topraktan biçimlendirilmedi, erkekten alındı. Ona uygun olabilsin diye. Onun yanından alındı ki sonra kadın olarak – mecazi anlamda – bu yanı yeniden kapatsın. Onun yanından alındı ki onun yanında yaşasın. Onun altında değil, onun üstünde değil. Adem'i tamamlayan ve – yaşam deneyiminden söylersek – elbette kendisini de tamamlayan bir tamamlayıcı olarak. Denk bir yardımcı oluşmaktadır. Bu bir yürek meselesi, bir sevgi ilişkisi olacaktır – o, onun yanından doğmuştu.

Adem ile Havva aynı anda yaratılmadılar; çünkü o zaman karşılıklı bağımlılık, bir olma ve tek beden olma bu anlama ve derinliğe sahip olamazdı.

Tanrı'nın kadını erkeğe, gelini damada getirir gibi getirdiği o anlarda orada olmayı çok isterdim:

> Yaratılış 2:23-25 *Ve insan dedi: Bu artık kemiklerimden kemik ve etimden ettir; buna Männin denilecek, çünkü bu erkekten alındı. Bu yüzden erkek babasını ve annesini bırakacak ve karısına bağlanacak ve onlar tek beden olacaklar. Ve ikisi de, insan ve karısı, çıplaktılar ve utanmıyorlardı.*

Adem bu kişi karşısında büyülenmiştir. Şöyle haykırır: Sonunda benim gibi biri! Kadın ona eşittir, ama onun dişi biçimidir, "Männin" (Almanca: erkekten alınan kadın). Adem öylesine hayran kalmıştır ki, gelecekte erkekler karılarına bağlanmak için kendi evlerini bırakacaklardır. Tersi değil. Burada erkekler kadınlara gelir. Tek beden olmak için. Ruh, can ve beden bakımından ayrıcalıklı bir birlik olmak için. Bir yürek birliği. Bir evlilik antlaşması içinde bir evlilik birliği. En iyi dost olarak, erkek ve kadın. Eşit değerde bir ortaklık içinde. Bir olmanın böyle bir birlikteliği ancak eşit değerde ve eşit konumda iki kişi arasında oluşabilir.

Adem bunu ilk bakışta fark eder. Karşısında duran kişi onunla göz hizasında karşılaşır. Belki boy bakımından değil, ama kesinlikle bir kişi olarak varlığı

bakımından. Kendilerini ancak ötekini tanıyarak gerçekten tanırlar.

İkisi düşüşten önce, lekesiz bir durumda karşılaşırlar. Utanmadan çıplak oluşları, bugün artık böyle var olmayan şeydir. Bu zamanın ne kadar sürdüğünü ve ne kadar tadının çıkarılabildiğini bilmiyoruz. Bence epeyce uzun bir zamandı.

4 Yaratılış düzeni – evet ise, hangisi?

Yaratılış düzeni kavramına daha yakından bakmanın zamanı geldi. Hem de tam bu noktada: cennette. Günahın henüz işlenmediği ve Tanrı'nın erkek ile kadın hakkındaki planının ve amacının henüz görülebildiği yerde.

Birçok kız kardeş ve erkek kardeş bu kavramı sanki şunu söylüyormuş gibi kullanır: Adem önce yaratıldı ve bu yüzden önderlik rolündedir. Daha büyük sorumlulukla. Havva ona yardımcı olarak, onun için var olsun diye yaratıldı. Bundan kadının erkeğe boyun eğdiği sonucu çıkarılır. Her konuda – Yeni Antlaşma'nın da yedi kez söylediği gibi. Adem, Havva'nın üzerinde başmış.

Bu görüş çok yaygındır. Yaratılış olayının bu yorumunu, ileride inceleyeceğimiz Yeni Antlaşma'daki birkaç söz beslemektedir.

Her okur bu soruyu kendisi için yanıtlamalıdır: **Yalnızca Yaratılış 1 ve 2'nin metnine bakarsanız, orada Adem için Tanrı'nın istediği bir önderlik rolü buluyor musunuz? Ya da Havva için bir boyun eğme?**

Bu metinlerde hiyerarşi, boyun eğme ya da önderlik ve yetki yoktur. Yukarıda anlattığım gibi tam tersidir. Şunu kabul etmek zorunda kaldım: *Yaratılış düzeni olarak kadının boyun eğmesi diye bir şey yoktur. Yani Tanrı'nın istediği hiyerarşik bir derecelenme, konum ya da rol yoktur.* **Bu, metne sonradan okunarak katılmaktadır.**

Tam da bu yüzden yaratılış düzenini savunuyorum. Yani düşüşten önceki düzeni. Bundan sonra artık yaratılış **düzeni**nden söz edilemez. Düşüş gününden itibaren bu bir **yaratılış DÜZENSİZLİĞİDİR. Bu düzensizliğe** öykünmemeli, Müjde'nin ışığında ve gücüyle ona karşı durmalıyız.

Zaten "yaratılış düzeni" kavramı, kullanılacaksa bile, tutumlu kullanılmalıdır. Bu kavram, sonuçta bizim yorumumuz olan bir şeyi yakalayıp betonlaştırmak ister.

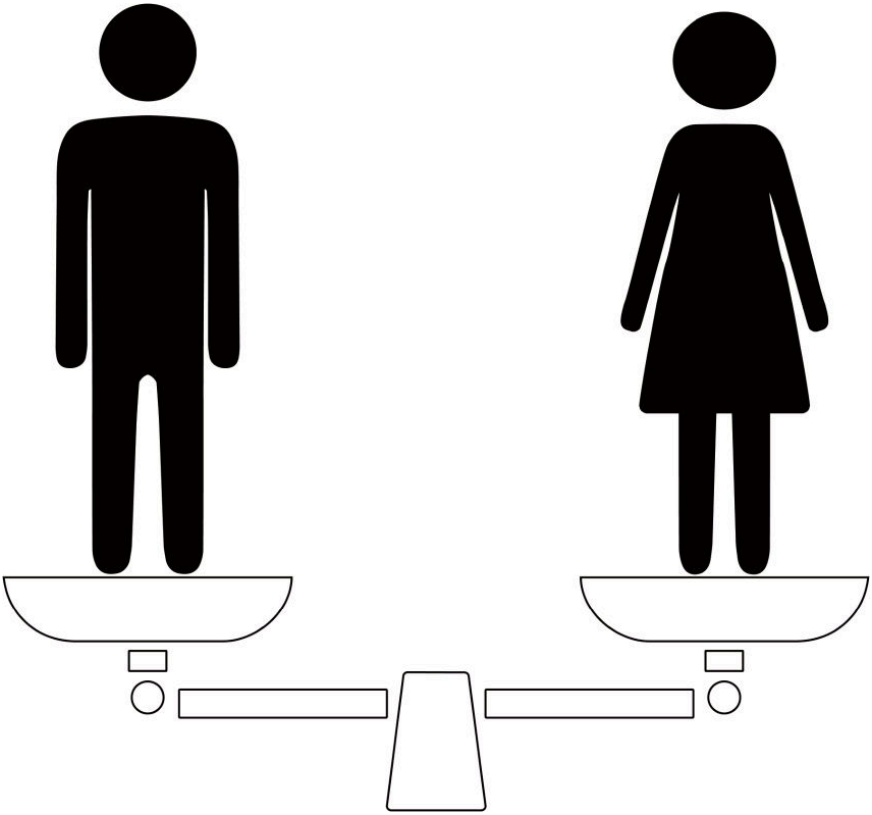

5 Gelecek olan – ama Tanrı'nın asla istemediği

Şimdi düşüş denen olayın anlatımına bir göz atalım. Yılan Havva'yı meyveden almaya kandırır; Havva meyveyi Adem'e de verir, o da ondan yer. Baştan belirteyim: Bu trajik eylemlerden, kadının daha kolay kandırılabildiği, burada kendi başına inisiyatifi ele aldığı ve kocasına uymadığı sonucu çıkarılır. Daha Yahudiler, sonra kilise babaları da bunu böyle ve benzer biçimde yorumlamış ve bugüne kadar kadına genel olarak uygulamıştır.

Benim için asıl önemli olan düşüşün doğrudan sonuçları olsa da, adımları tek tek anlatan metnin tamamını aktarıyorum:

> Yaratılış 3:4-6 *Ve yılan kadına dedi: Kesinlikle ölmeyeceksiniz; çünkü Tanrı biliyor ki, ondan yediğiniz gün gözleriniz açılacak ve iyiyi ve kötüyü bilerek Tanrı gibi olacaksınız. Ve kadın ağacın yemek için iyi, gözlere hoş ve bilgelik vermek için arzu edilir bir ağaç olduğunu gördü; ve meyvesinden aldı ve yedi ve yanındaki kocasına da verdi ve o da yedi.*

Adem bu ağaçtan yeme yasağını, Havva henüz yokken doğrudan Tanrı'dan almıştı (2:17). Demek ki Havva bunu büyük olasılıkla yalnızca ondan duymuş olabilirdi. Şimdi konuşan yılan onu kandırmayı başarır. Görünüşe göre Adem'in yanında; Adem en geç şimdi araya girmeliydi. Havva nasıl zayıf düşüp ayartmaya ve kandırılmaya yenik düşüyorsa, yasak meyveyi Havva'dan direnmeden ve tek söz etmeden alan Adem de o kadar zayıftır. İkisi de yanlış davranır, ikisi de vahim bir hata yapar ve günah işler. Havva kandırılırken, Adem kandırılmadan ya da aldatılmadan, bile bile Tanrı'nın yasağına karşı günah işler.

Sonra Tanrı insan çiftiyle ve yılanla karşılaşır. Herkes ne olduğunun farkındadır. Tanrı olup biteni her birine kişisel olarak sorar. Çok şey söyleyen yanıtlar gelir. Tanrı şimdi ilgilileri şu sırayla ele alır:

> *Adem – Havva – yılan – Havva – Adem.*
>
> Yaratılış 3:13-15 *Ve insan dedi: Yanıma verdiğin kadın, o bana ağaçtan verdi ve ben yedim. Ve RAB Tanrı kadına dedi: Bu yaptığın nedir! Ve kadın dedi: Yılan beni*

aldattı ve ben yedim. Ve RAB Tanrı yılana dedi: Bunu yaptığın için bütün sığırlardan ve kırın bütün hayvanlarından daha lanetli olacaksın! Karnının üstünde sürüneceksin ve yaşamın boyunca toprak yiyeceksin. Ve seninle kadın arasına, senin soyunla onun soyu arasına düşmanlık koyacağım; o senin başını ezecek, sen de onun topuğunu ezeceksin.

Adem suçunun farkındadır. Belki de tam olarak değil, çünkü suçu hemen Havva'nın üzerine atar. Kendini işin içinden sıyırmak için karısını böyle sorumlu tutmak acınası ve korkakçadır.[1] Hatta dolaylı olarak Tanrı da suçlanır; kendisine kadını armağan eden ve onunla o kadar mutlu olduğu Tanrı. **Buyruğu ilk ağızdan bilen kadın değil, oydu ve Havva'ya kararlılıkla hayır demeliydi.**

Havva suçunu kabul eder. Ne kendisini durdurmayan Adem'i ne de Tanrı'yı suçlar, yılanı suçlar. Ondan uzaklaşır. Bu vahim durumda doğru olan tek şey buydu. Artık uyanmıştı ve bu düşmana karşı tavır alır. Bu konuşmada karısının yanında durmayan Adem'in tersine.

Yılan bu aldatma yüzünden sonsuza dek lanetli olacak ve toprağa alçaltılacaktır. Havva kötülüğün kaynağını açıkça adlandırır ve o zaman henüz kapsamı görülemeyen muhteşem bir vaat verilir. Onun soyu – doğru okuyorsunuz, bir erkeğin değil, kadının soyu – yılanın başını ezecektir.

Şimdi Havva'ya ve ardından Adem'e yönelik sonuçlar da bildirilir. Burada Elberfelder'den daha açık olan Zürcher çevirisinden (Almanca Kutsal Kitap çevirisi) aktarıyorum:

Yaratılış 3:16 *Kadına dedi: Sana çok sıkıntı vereceğim ve gebeliklerini çoğaltacağım, acıyla çocuk doğuracaksın.*

Kocanı arzulayacaksın ve o sana egemen olacak.

Yılan lanetlenirken, **suç işlemiş olmasına rağmen kadına hiçbir lanet dokunmaz**. Bu ceza sözlerinin anlamı özetle şudur:

Kesinlikle çoğaltacağım (1) tarladaki zahmetli emeğini ve (2) gebeliğini.

Zahmetle çocuk doğuracaksın.

1. Adem, Havva'yı kendisine bağlı bir ast olarak görmüş gibi görünmüyor; çünkü böyle birinin kendisini gafil avlamasına büyük olasılıkla izin vermezdi.

[Sevgi dolu] arzun kocana [olacak]. Ama o [kendi üzerinde isyankârca egemenlik kurar ve] sana egemen olmak isteyecek.

Sıkıntı ve zahmet, tarım işidir. Burada Havva, lanetlenmiş toprak yüzünden Adem'le birlikte acı çeker. Lanet ikisinden birine ya da ikisine birden değil, *toprağa* dokunur. Bundan ikisi de acı çekecektir.

Ama umut vardır. Çünkü Tanrı Havva'nın gebeliklerini çoğaltacaktır. Bu yüzden yılanı öldürecek olan soy kesinlikle gelecektir. Daha başlangıçta lütuf parlar ve uğradığı kandırılmaya rağmen merkezde duran ve kendisine umut sözü verilen kadındır. Adem değil.

Tanrı kadının anatomisini, ceza olarak doğumda daha çok acı çeksin diye değiştirmez. Kadın şimdiye kadar henüz hiç çocuk doğurmamıştır. Zahmet doğum sancılarıyla değil, tarımla ilgilidir.

Şimdi kadının kocasıyla ilişkisini ilgilendiren kısma gelelim. Bu bir vaat değil, trajik bir sözdür. Sayısız kadın için, erkeklerin utanması gereken bir acı ve baskı tarihini başlatır. **Erkeğin kadına egemen olması Tanrı'nın isteği değildir; bu, erkeğin günahlı ve düşmüş isteğidir. Bu sözün gerçek anlamı budur.** *Uyulması gereken bir yaratılış düzenini betimlemez.* Bir düzensizliği betimler. Çünkü Yaratılış 1 ve 2'nin iyi düzeni burada rayından çıkmış ve kırılmıştır.

Bu Kutsal Kitap sözünü kadının boyun eğmesine gerekçe olarak alan kişi, yılanın tarafında yer alır. Yılana, Havva ile yılan arasında düşmanlık olacağı önceden bildirilmişti. Saldırgan yılandı; erkeğin egemenliğini, kadını nerede ve nasıl mümkünse ayrımcılığa uğratmak için kullandı ve hâlâ kullanıyor. Çünkü yılanı yenecek olan kadından gelecekti. Demek ki kadına saldırmak ve onu zayıflatmak gerekiyordu.

Erkek ve kadın birlikte egemen olmaya çağrılmıştı. Ama erkek egemenliği kendine mal edecek ve kadını daha zayıf cins olarak kendine boyun eğdirip hizmetine koşacaktı. *Ataerkillik* kavramı, Aden'in ötesinde kadının acı yazgısının ne olduğunu genel olarak iyi anlatır. Birkaç istisna dışında.

Karşılıklı destek ve güçten, eşitlikten, eşitler arasında tanınmaktan ve karşıdakini en yakın yoldaş olarak görmekten oluşan ilk ilişki, korkunç biçimde düzensiz ve duygusal olarak

eşitsiz, güce dayanan, çoğu zaman sevgisiz bir ilişkiye dönüşmüştür. Kadın kocasını, onun sevgisini, güvenini ve korumasını özleyecek, ama koca ona tahakküm edecektir. Bu korkunç bir kırılma ve altüst oluştur.

Bu cinsler arası savaş bundan sonra bütün halkların kültürlerinin her düzeyinde kendini gösterecektir. Ancak onu doğuran kötülük kökünden yakalanırsa iyileşebilir.

Son olarak, gerçekten karanlık olan ve sonunda yaşamını ve var olma mücadelesini onunla paylaşan kadını da ilgilendiren, Adem'e yönelik ceza sözlerine bir göz atalım:

> Yaratılış 3:17-19 *Ve Adem'e dedi: Karının sözünü dinlediğin ve sana buyurup "Ondan yemeyeceksin!" dediğim ağaçtan yediğin için, toprak senin yüzünden lanetli olsun: Yaşamın boyunca zahmetle ondan yiyeceksin; ve o sana dikenler ve devedikenleri bitirecek ve sen kırın otunu yiyeceksin.*
>
> *Toprağa dönünceye dek alnının teriyle ekmeğini yiyeceksin, çünkü ondan alındın. Çünkü toprak sensin ve toprağa döneceksin!*

Toprak Havva yüzünden değil, Adem yüzünden lanetlenmiştir. Onun günahı daha büyük görünüyor. Havva daha çok bir kurbandı, Adem ise bir fail. Kadının soyu, yani ona yardımcı olarak verilmiş olan kadının bir torunu, ileride de onun için öyle olacaktır: Onun soyu (İsa Mesih) onu dirilişte topraktan çekip yaşama kavuşturacaktır. Bir gün biz de Adem'le konuşabileceğiz – tabii o zaman bu konuda hâlâ konuşmak isterse.

Erkek ve kadından birinin ötekine üstünlüğü ilk kez *yaratılış anlatılarında* değil, *düşüş anlatısında* söz konusu edilir. *Ve burada doğuştan gelen bir üstünlük söz konusu değildir; haksız yere, Tanrı'nın yaratılış düzenine karşı, güçle, kuvvetle ve zorbalıkla uygulanan bir üstünlük söz konusudur.* Yaratıcı'nın Havva'ya söylediği "Kocanı arzulayacaksın ve o sana egemen olacak" (Yaratılış 3:16) sözleri şu anlama gelir: Günahlı insanlık durumumuzda erkek, kadının ona duyduğu doğal arzuyu, ona hükmetmek ve onu boyun eğdirmek için kullanır. Kadının boyun eğdirilmesi gerçekten de erkeğin düşmüş doğasının bir belirtisidir. Mesih'in yaşamı ve işi düşüşün sonuçlarının yenilmesi anlamına geliyorsa, bunun bu kırılmış ilişkiye ve

kadının boyun eğdirilmesine ve sömürülmesine etkisi apaçıktır: O, kadını özgür kılacak ve dışarı çıkaracaktır. Ve öyle de olacaktı.

Hans-Jörg Ronsdorf 10.4.2021
Kutsal Kitap'a göre erkek ve kadın için yaratılış düzeni
Başlangıçta: iyi yaratılış düzeni
Yaratılış 1–2
Eşdeğer, birbirini tamamlayan, hiyerarşi olmadan
Düşüşten sonra Yaratılış 3: yaratılış düzenSİZliği
İsa günahı yener. Yeniden kuruluş başlar.
Yeni gök
Yeni yer
Aden'den daha iyi
Vahiy 21 ve 22
Tanrı'yla ve birbiriyle uyum
Tanrı'yla ve birbiriyle uyum, günahla kirlenmiş ve yıkılmış
Putperestlik, ataerkillik, boyun eğdirme, kölelik, sömürü vb.
İsa'nın ölümü ve dirilişiyle yeni bir yaratılış başlar
Müjde insanları değiştirir, kilisede, savaşmamız gereken günahın sonuçları ortadan kalkar.
Mesih'te, yeni yaratılışta cinsiyet artık hiçbir rol oynamaz.

6 Mesih İsa ve kadınlar

Düşüşün sonuçlarını yenen yalnızca Rab İsa Mesih'in kurtarış işi değildir. O'nun 2000 yıl önce hem Yahudi hem de Grek-Roma ortamında kadınlara davranış ve onlarla karşılaşma biçimi, gerçekten kadınlar için yeni bir çağın başlangıcıdır. Böyle bir erkek daha önce hiç olmamıştı. İnsan, Tanrı'nın erkek cinsine kadınlara nasıl davranılacağını göstermek için bedende bir erkek olarak gelmiş olduğu izlenimine kapılabilir.

O, dırdır etmeden azarlayan ve tepeden bakmadan öven peygamberdi. Onların sorularını, sıkıntılarını ve gerekçelerini ciddiye aldı. Onlarla tamamen doğal davrandı ve kadınlıklarıyla asla alay etmedi. Kadın olarak doğmadığı için Tanrı'ya şükredilen o zamanki kültürde alışılmış olanın tam tersine. Kadının, küçük şeyler yüzünden bir boşanma belgesiyle yeniden kurtulunabilecek bir mal olduğu zamanlarda. Kadınların da çocukların da, Batı dünyamızda kadın özgürleşmesi ve eşit haklar çağında hayal bile edemeyeceğimiz ağır bir yazgısı vardı. Mesih, Havva'nın kızlarıyla ilgilendi. **O'nda kadının hiyerarşik bir boyun eğişine dair en küçük bir işaret yoktur; kilisede, evlilikte ya da toplumda bir konuşma, önderlik ya da öğretme yasağı da yoktur.**

Yaşam Sözü'nü dünyaya bir kadın getirdi. Birçok kadın Onikiler gibi O'nun ardından gitti ve O'na hizmet etti. Çarmıha giden en zor yolunda O'nu izlediler. Öğrenciler çoktan kaçmışken onlar çarmıhın yanındaydı. Dirilen Mesih ilk olarak bir kadına göründü. Boş mezarın başındaki kadınlar dirilişin tanıkları oldu. O kültürlerde kadınlar hukuki anlamda tanık olmaya layık görülmezdi. İsa bu ayrımcılığı basitçe ortadan kaldırır.

Yer darlığı nedeniyle, İsa'nın karşılaştığı birçok kadından yalnızca üçüne bakacağız; yukarıda söylenenleri İsa'nın yaşamında yeniden bulmak için.

6.1 Yakup'un kuyusu başındaki Samiriyeli kadın

Yuhanna 4'ü okuyun ve bu öykünün içine dalın. Öğle sıcağında, kimse su çekmeye gelmezken, ancak o zaman kuyuya gitmeye cesaret eder. Ve orada İsa bu kadını beklemektedir. Onunla karşılaşmak için büyük bir dolambaçlı yol yürümüştür. Kadın beş erkek tarafından bırakılmış, elden ele geçmiş ve tüketilmişti. Hayatta kalmak için altıncı bir erkeğe sığınmak ve yıkılmış itibarıyla yaşamak zorundaydı. O zamanlar bir erkek bir kadınla açıkta konuşmazdı; hele bir Yahudi bir Samiriyeli kadınla hiç konuşmazdı. Ama İsa konuştu! Bu kadına kendini Mesih olarak açıklar. Bunu daha önce hiç yapmamıştı. Onunla yaşam suyu ve tapınma üzerine, başka hiç kimseyle teolojik bir konu üzerine konuşmadığı kadar uzun konuşur. Zaman ayırır. Onun yüreğini kazanır. Kadın, Nasıra'dan gelen bu adam, *Sihar'daki adam* için buna değerdi.

Tanrı'yla bu karşılaşmadan sonra her korkudan ve utançtan özgür kılınan kadın, bütün köyünü müjdeler. Birçokları iman eder. İsa ile öğrencileri iki gün daha kalırlar.

Daha sonra Samiriye'deki bu imanlılar ev kiliselerinde toplanacaklardır. Ve kadın, bu toplantılarda O'ndan, Sihar'daki adamdan, kendi Mesih'inden ve O'nunla yaşadığı eşsiz karşılaşmadan elbette söz edecektir. O'nun tapınma hakkında kendisine söylediklerini aktaracaktır. Çünkü toplanmış kilise, Baba'ya tapınılan yerdir. Bu kadın da tapınmak için kilisede kesinlikle sesini yükseltecektir. Yoksa İsa tapınmayı neden özellikle ona, bir kadına açıklamış olsun?

Bir susma buyruğu yalnızca bu öyküyle bile saçma hale gelir.

6.2 İsa'nın ayakları dibinde – Marta ile Meryem

Marta'nın, İsa ile öğrencileri için yemek hazırlarken kız kardeşi Meryem'in kendisine yardım etmediğinden İsa'ya yakındığı öykü oldukça bilinir (Luka

10:38-42). Meryem, O'ndan öğrenmek için öğrencilerle birlikte İsa'nın ayakları dibinde oturmayı yeğler. İsa Meryem'i savunur ve bunun gerekli olduğunu, onun kendisinden alınmayacak olan iyi payı seçtiğini söyler. Bu ne anlama gelir? Tanrı'nın Egemenliği'nde kadınlar da erkekler gibi öğrenmelidir. Haham okullarında neredeyse hiç kadın yoktu. İsa başka türlü davranır. Erkek ve kadın öğrenmeye eşit derecede yeteneklidir ve öğretmeye de eşit derecede yeteneklidir. Burada da İsa, kendi zamanının, bizde çoktan var olmayan bir geleneğini çiğner. Pavlus daha sonra Timoteos'a (2 Timoteos 2:2), birçok tanığın önünde duyduklarını, başkalarına öğretebilecek yetenekte *insanlara – kadınlara ve erkeklere* – emanet etmesini yazar. Bu, bu durumu yerinde biçimde yansıtır: İsa öğretişlerini, böylece daha sonra başkalarına öğretebilecek hale gelen insanlara, kadın ve erkek öğrencilere emanet eder. **Bu, kadınlara yönelik genel bir öğretme yasağıyla açıkça çelişir.**

İsa'yla ilişkide cinsiyet artık hiçbir rol oynamaz. O, kimseyi kayırmazdı (Matta 22:16). Bu, cinslerin yansızlaştırıldığı anlamına gelmez; ikisinin de İsa tarafından eşit ölçüde ve farksızca değerli görüldüğü anlamına gelir: **Kim Tanrı'nın isteğini yerine getirirse, o benim erkek kardeşim ve kız kardeşimdir!** (Markos 3:33-35)

6.3 Mecdelli Meryem, elçilerin elçisi

Kilise babası Romalı Hippolytos, 3. yüzyılda Mecdelli Meryem'i böyle adlandırır. Neden? İsa'nın dirilişinden sonra karşılaştığı ilk kişi oydu. Belki O'nu herkesten çok seviyordu. İsa onu cin tutsaklığının köleliğinden ve sefaletinden kurtarmıştı. O zamandan beri, O'nun iyileştirdiği başka kadınlarla birlikte O'nun ardından gitmişti (Luka 8:2-3). İsa onun yüreğini biliyordu. Ve bahçedeki bu eşsiz anı yalnızca o, bir kadın yaşayacaktı. Ve görünüşe göre insanların şimdiye dek duyduğu her şeyi aşan sözleri İsa'dan duymak yalnızca ona nasip olacaktı:

> *Kardeşlerime git, onlara de ki: Babam'ın ve Babanız'ın, Tanrım'ın ve Tanrınız'ın yanına yükseliyorum* (Yuhanna 20:17).

Böylece o, öğrencilere gönderilen elçi, kadın elçi olur. Resmî olmasa da ona yakışan bir onur unvanı. Bu haber bir erkeğe, Onikiler'den birine emanet edilmez. Sadık bir tanık olarak bir kadına emanet edilir. **Toplantılarda da bu karşılaşmayı tekrar tekrar anlatmamış mıdır?**

7 Gelin kilise ve kadınların hizmeti

Bütün imanlılar, İsa'yı açıkça anan herkes, erkekler ve kadınlar aynı ölçüde, birlikte Kuzu'nun gelinidir.

Yaratılış anlatısında, Adem ile Havva'nın Tanrı'nın isteğiyle birbirlerine egemen olmadıkları, Tanrı'nın yaratılış görevini birlikte ve yan yana yerine getirdikleri açıkça görülür. Birinin ötekine hiçbir ayrıcalığı yoktur, cinslerden birine yönelik hiçbir kısıtlama da yoktur. Tanrı'nın planına göre bir evlilik böyle görünür; iki cinsin yaşamın bütün alanlarında birbirine davranışı temelde böyle görünür.

Düşüş bu tabloyu kalıcı olarak kırmıştır: Denge bozulmuştur, erkek artık – elbette istisnalar dışında – kadına egemen olmak ister. Kadın ancak günah yoluyla ikinci konuma itilir. Evet, boyun eğdirilir ve arka plana itilir. Kamusal alan erkeğe ayrılmıştır. Kadın da kendi payına, durumundan en iyisini çıkarmak için kendi stratejilerini geliştirecektir.

Ama kilisede, Tanrı'nın Egemenliği'nde durum nasıldır? Eşitsizliğin, gerilimin ve tek yanlı boyun eğmenin bu günahlı kalıbı orada sürdürülmeli midir? Pavlus'un ve Petrus'un mektuplarında, böyle anlamak isteyen birinin böyle anlayabileceği sözler vardır. Ama önce Pavlus'a bir göz atalım.

7.1 Pavlus ve kadın çalışma arkadaşları

İki, belki üç Kutsal Kitap metni, yüzeysel anlaşıldığında Pavlus'u bir **kadın düşmanı** gibi gösterir. Yakından bakılırsa daha çok tersi doğrudur. Mutlak örneği olan İsa gibi o da kadınlara devrim niteliğinde, yani erkeklerle eşit haklara sahip olarak davranır. O bir **kadın dostuydu**. Gerçekten de ayrım yapmaz. Rab'deki kız kardeşler hakkında yazdığı doğallık dikkat çekicidir. Yorulmak bilmez elçi ve misyoner Pavlus'un çalışması birçok kadınla çevrili ve onlarla iç içeydi. Onlar onun misyonuna katılmıştı ve bir zincirin halkaları gibi vazgeçilmez çalışma arkadaşlarıydı. Kadınlar ikinci sırada duran yardakçılar değildi;

sadakatleriyle öne çıkıyor ve Pavlus gibi Söz'e hizmet ediyorlardı. Böyle birçok kadın sayabiliriz; ben üçüyle sınırlıyorum. Romalılar 16'da 29 kişi adıyla anılır; bunlardan en az 10'u kadındır ve Pavlus onların hizmetini ve emeğini erkeklerinkinden daha çok takdir eder. Oradan başlıyoruz.

7.1.1 Fibi – kadın diyakoz, önder ve mektup taşıyıcısı

Romalılar 16'daki selamlar Fibi'yle başlar. İyi bir nedenle. Pavlus'un belki de en önemli mektubunu Roma'ya götürecek güvene ve olanaklara sahip olan odur. Mektup taşıyıcısının mektubu yalnızca okuması değil, onunla ilgili soruları da yanıtlaması olağandı. Pavlus tarafından bizzat eğitilen ve onun Korint'te yazdığı bu mektuba alıştırılan Fibi bu görevi yerine getirebilecek durumdaydı. Mektubu okumak ve soru çıktığı yerde açıklamak için Roma'daki farklı ev kiliselerini ziyaret etti.

Kendisi bir hizmetkâr, Korint'in doğu limanı Kenhere'deki ev kilisesinin bir *kadın diyakozuydu*. Dahası, belki de bu kilisenin önderiydi. Pavlus onu Almanca çevirilere göre bir *destek, yardım ya da dayanak* olarak anar. Sözcük aslında *başkan, yönetici* (Grekçe: *prostatis*) anlamına gelir ve *örneğin bu ev kilisesinde önder bir konuma* işaret eder. Pavlus'un Kenhere'deki ev kilisesinde sorumlu bir konumu olan Fibi'ye bu görevi verip de kadınlara kilisede konuşmayı, öğretmeyi ve önderlik etmeyi genel olarak yasaklaması zor düşünülür.

Öte yandan bu ayetlere fazla anlam yüklemek de istemiyoruz; ama onları, Fibi yalnızca basit bir postacılık yapmış gibi yorumlamak da iyi değildir.

7.1.2 Örnek bir evli çift: Priska ile Akvila

En sık anılan *evli çift Priska ile Akvila*, Pavlus'un misyon çalışmasında belki de en uzun süreli ve en güvenilir çalışma arkadaşlarıdır. Evli çiftlerde her zaman önce erkeğin adı anılmasına rağmen Yeni Antlaşma, eş olan Priska'yı dört kez (altı anılıştan) önce anar. Neden? Çünkü hizmette önden gidiyor ve önderlik ediyordu. Belki kocasından daha yetenekli olduğu için. Ve ikisi bir ekip olarak eşit değerde ve eşit konumda birlik içinde çalışıyordu. Her biri ötekinin güçlü ve

zayıf yanlarını biliyordu. Priska kadın olarak stratejik bakımdan da önemliydi; çünkü kadınlar çoğunlukla erkekler tarafından değil, kadınlar tarafından müjdeleniyordu. İkisi, Priska önde olmak üzere, Apollos'a öğrettiler (Elçilerin İşleri 18:26). Bizzat Pavlus tarafından eğitilmiş, birlikte çadır yaptıkları uzun saatlerde soru ve yanıtlarla yetiştirilmiş olan ikisi, başkalarını eğitmek için donatılmıştı.

Burada özellikle Priska'dan, bir kadından söz etmek gerekir. Kocası ikinci sırada onu destekleyerek arkasında duruyordu, ama bundan bir hiyerarşi doğmadan. Priska tam da Apollos'a ve elbette başka birçoklarına da öğretirken Pavlus'un kadınlara genel bir öğretme yasağı koymuş olması düşünülemez. Bu çift bütün evli çiftler için bir örnektir.

7.1.3 Yunya – saygın kadın elçi

Pavlus misyoner bir evli çifti daha onurlandırır: Andronikos ile Yunya. İkisine de elçi denir (Romalılar 16:7). Yeni Antlaşma'nın en erken yorumcuları olan kilise babaları Yunya'dan büyük saygıyla söz eder. Yuhanna Hrisostomos (MS 344-407), Yunya hakkında şöyle yazar: "Elçi olmak büyük bir şeydir. Ama elçiler arasında ünlü olmak – bunun ne büyük bir övgü olduğunu düşün. Elçi unvanına layık görüldüğüne göre bu kadının bilgeliği ne kadar büyük olmalı."

Erkeklerin egemen olduğu kilise ve cemaat dünyası, bir kadının elçi Pavlus tarafından elçi olarak adlandırılmasını kabullenmekte zorlanır. Bu yüzden Yunya'yı Yunyas'a, yani bir erkek adına dönüştüren çeviriler vardır. Olmaması gereken şey, olamaz da. Ama araştırmalar artık defalarca bunun bir kadın adı olduğunu doğrulamıştır.

İkisinin hangi anlamda elçi olduğu açık kalır. Belki bir kilise tarafından gönderilmişlerdi. Belki kilise kurmaya yönelik elçisel bir hizmet yürütüyorlardı. Ya da dirilen Mesih'i görmüş ve şimdi Filistin dışında Tanrı'nın Egemenliği için çalışan kişiler arasında oldukları anlamında elçiydiler.

Burada da kendimi tekrarlıyorum: **Kadınlara yönelik bir konuşma, öğretme ve önderlik yasağına bir kadın elçinin uyması çok zordur.** İkisinin zaman

zaman Pavlus'la birlikte hapiste bulunmuş olması, ikisinin de, büyük olasılıkla açıkça, Müjde'yi duyurmuş oldukları sonucuna varmamıza izin verir.

8 Kız kardeşler için bir susma buyruğu var mı?

Pavlus'un çevresindeki bu üç kadını ve başka kadınları gören kişi, kadınların toplanmış ev kilisesinde, yani bugün ibadet dediğimiz yerde susmak zorunda olduğu düşüncesine kapılmaz. Yeni Antlaşma'nın başka hiçbir yerinde de böyle olması gerektiğine ya da böyle uygulandığına dair bir işaret yoktur. **Böyle bir şeyin olabileceği aklımıza bile gelmezdi.**

Böyle anlaşılması gereken kısa bir metin parçası dışında. Söz konusu olan 1 Korintliler 14:34-35'teki şu metindir:

> *Kadınlar toplantılarda sussunlar; çünkü onlara konuşma izni yoktur, Kutsal Yasa'nın da söylediği gibi boyun eğsinler.*
>
> *Bir şey öğrenmek isterlerse, evde kendi kocalarına sorsunlar; çünkü bir kadının toplantıda konuşması utanç vericidir.*

Bu, Rab'bin doğrudan ve açık bir buyruğu olarak anlaşılabilir. Ama bundan kuşku duymak için sağlam nedenler vardır. Kadın özgürlükçü ya da feminist bir tutum yüzünden değil, Kutsal Yazılar'ın kendisine dayanan nedenler.

11:5'te Pavlus dua eden ve peygamberlikte bulunan kadınlardan söz eder (*Yoel 2:28* + *Elçilerin İşleri 2:17* ile uyum içinde). Bunu nerede yaparlar? Kimileri toplantıda der, kimileri ise yalnızca toplantının dışında; 14. bölümdeki 34-35. ayetlerin doğruluyor göründüğü gibi. Ama Pavlus'ta dua ve peygamberlik **her şeyden önce** bir araya gelişte gerçekleşir. *14. bölümde bunu böyle anlatır. Orada kadınların katılması Pavlus için doğaldır.* Bunu birkaç kez dile getirir.

- 5. ayet: *Hepinizin* dillerle konuşmasını, daha da çok peygamberlikte bulunmanızı isterim!
- 12. ayet: Kilisenin bina edilmesi için *(hepiniz)* bol olmaya çalışın.
- 23. ayet: Eğer *bütün kilise* bir yerde toplanır ve *herkes* dillerle konuşursa …

- 26. ayet: Öyleyse ne yapmalı, kardeşler? *Siz* bir araya geldiğinizde *her birinizin* bir mezmuru, bir *öğretişi*, bir vahyi, bir dili, bir yorumu vardır; her şey bina etmek için olsun.

"Kardeşler" (Grekçe: *adelphoi*; birçok çeviride "erkek kardeşler") sözcüğüyle, yalnızca erkeklerle sınırlayamayacağımız birçok başka ayette olduğu gibi kardeşler, yani erkek kardeşler **ve** kız kardeşler kastedilir (bu sözcük 1 Korintliler'de 27 kez geçer ve neredeyse her zaman erkek kardeşler **ve** kız kardeşler kastedilir).

- 31. ayet: Çünkü herkes öğrensin ve herkes teselli bulsun diye *birbiri ardına hepiniz* peygamberlikte bulunabilirsiniz.

Kutsal Kitap'ı Tanrı'nın sözü olarak gören her Hristiyan için Kutsal Kitap metninin içinde çelişkiler olamaz. Ama 34-35. ayetler okurların çoğuna metnin içinde yabancı bir cisim gibi görünür. Bunun önce eleştirel Kutsal Kitap incelemesiyle ya da yanlış bir zihniyetle ilgisi yoktur; burada haklı olarak bir çelişki gören sağduyuyla ilgisi vardır.

Bu çelişkiyi nasıl çözebiliriz? *Kadınların dua edip peygamberlikte bulunduğu ve herkesin buna çağrıldığı bu ayetler karşısında ve Pavlus'taki kadın hizmetlerinin betimlenmesi karşısında, evrensel ve zamansız bir susma buyruğunun kastedilmiş olması olanaksızdır.* Başka bir deyişle: Bu metnin çelişkili değil, akla yatkın bir anlam veren başka bir açıklaması gereklidir. Pek çok yorum, ya da daha doğrusu açıklama denemesi vardır; çünkü yorumcuların çoğu bu çelişkiyi fark etmiştir. Burada birkaçını anıyorum, sonra da başka bir çözüm önereceğim.

8.1 Peygamberlik sözlerinin değerlendirilmesi

Korint'teki kadınlar evde kocalarına sormalıysa, bu onların soruları olduğu ve büyük olasılıkla iyi eğitilmemiş oldukları anlamına gelir. Bilgileri eksikti. Demek ki ya kilise toplantılarında çok sık söz kesip soru soruyorlardı ya da bilgece olmayan katkılarda bulunuyorlardı; üstelik Pavlus'un burada *boyun eğmek* dediği şeyin tersi olan bir biçimde. Böylece rahatsızlık veriyorlardı ve esenlik Tanrısı'na

yakışmayan bir düzensizlik ortaya çıkıyordu. *Demek ki mesele bir şey söyleyip söylemedikleri değil, nasıl ve ne söyledikleri olurdu.*

Bu, kadınların kocalarının ya da bütün erkeklerin peygamberlik sözlerinin değerlendirilmesinden (29. ayet) dışlandıkları anlamına da gelebilir; çünkü o zamanki kültürde kadınların kocalarını açıkça eleştirerek küçük düşürmesi bir utançtı.

8.2 34 VE 35. AYETLER BİR ALINTI MI?

Pavlus'un burada bazı Korintlileri çürütmek için onlardan alıntı yapması mümkündür. O zaman bunlar Pavlus'un sözleri olmazdı. Pavlus'un 1 Korintliler'de bir mektuptan birkaç kez serbestçe ya da sözcüğü sözcüğüne alıntı yaptığı genel olarak kabul edilir; şu yerlerde: 6:12-13; 7:1; 8:1, 4; 10:23; 15:12. Her alıntı her zaman böyle adlandırılmaz; alıntı olup olmadığı bağlamdan çıkarılır. Pavlus'a, sözlü olarak ya da bir mektupla, Korint'te kadınlar için böyle bir susma buyruğu isteyen erkekler olduğu bildirilmişti. *O zamanki Grek ve Roma kültüründe böyle susma talepleri vardı.*

Kutsal Yasa'ya başvurulması tuhaftır; çünkü Musa Yasası'nda bir susma buyruğu da, bir boyun eğme buyruğu da yoktur. *Eski Antlaşma'da, yaratılış öyküsünde bile, kadınların boyun eğmesi ve susması hakkında hiçbir şey bulmayız.* Musa Yasası'nın Hristiyanlar için artık yaşam kuralı olmadığını, hele hele ibadetin düzenlenmesinde belirleyici olmadığını açıkça ortaya koyan da tam Pavlus'tur. Bu yüzden burada, böyle kişilerin dayandığı Yahudi, Grek ya da Roma kaynaklı bir yorum ya da kural kastedilmiş olabilir; ama tanrısal Yasa ya da Mesih'in Yasası değil. Bu da burada bir alıntı olduğu görüşünü destekler.

Eğer bu bir alıntıysa, Pavlus 36. ayette bu savunulamaz talebe açıkça, adeta öfkeyle tepki verir. Almancada ve Kutsal Kitap çevirilerinde bu böyle görünmez. Tepkisi şöyle aktarılabilir: "Ne?" Ya da "Saçma!" Ya da kadınlar toplantıda "asla" susmasın. *Bu, Pavlus'un güçlü bir itirazı ve karşı çıkışı olurdu.*

8.3 34 VE 35. AYETLER SONRADAN YAPILMIŞ BİR EKLEME Mİ?

Ayetler yabancı geliyor ve Pavlus'ta başka hiçbir yerde böyle bulunmayan içerikler taşıyor. Bu arada eski metin tanıklarından, bu ayetlerin kopyacıların yaptığı bir ekleme olduğuna dair belirgin işaretler vardır.

Yalnızca iç kuşkularımız, yani çelişkili ya da zor anlaşılır sözler olsaydı, açıklığa kavuşmak için hâlâ beklemek zorunda kalırdık. Ama şimdi bunu doğruluyor gibi görünen el yazması bulguları vardır.

İlk sağlam kuşku, bu iki ayetin el yazmalarında birkaç kez farklı yerlerde durması olgusuyla uyanır. Bir kez bizde genellikle durdukları yerde, yani 33. ayetten sonra. **Ama başkalarında 40. ayetten sonra dururlar.** En basit açıklama şudur: Biri bunları bir kodekste kenara yazmıştır. Sonraki kopyacı bu kenar notunu ana metne taşımış ve hangi yere koyacağını kendisi belirlemiştir. Bu her zaman aynı yer olsaydı, hiçbir şey dikkat çekmezdi.

Bu ilk kuşku, 4. yüzyıldan kalma önemli **Codex Vaticanus**'taki bir buluşla doğrulanır. Bu, Yeni Antlaşma için en önemli büyük el yazmalarından biridir. Bu metinde bu ayetler ve başka bazı ayetler gerçekten de sonradan yapılmış ekleme olarak işaretlenmiştir.

Altıncı yüzyıldan kalma Codex Fuldensis'te de iki okuma vardır; 34 ve 35. ayetleri **içermeyen** okuma bir düzeltme olarak anlaşılır.

Demek ki her iki kodeksin (el yazmasının) dayandığı her iki asıl metinde de bu ayetler yoktu!

O zaman bunlar Pavlus'tan da gelmez. Pavlus tarafından yazılmadıkları için esinlenmiş de değildir ve düpedüz yanlıştır. İyi tohumun arasına ekilip bugüne kadar büyüyen yanlış tohum gibi. Bu iki ayetin etkilerine, kadınlar için neye yol açtıklarına ve bu sözlerin ne kadar çok gözyaşı, kavga ve ayrılık getirdiğine bakılırsa, bu tezin dile getirdiği kuşku pekâlâ anlaşılabilir.

Bu ayetlerin çıkarılması, 1 Korintliler 14'ün son bölümünü yeniden tutarlı kılar ve açık bir düşünce akışı ortaya koyar.

Susma buyruğunu sözcüğü sözcüğüne ciddiye alan kadınlar, ilahilere de katılmamalı (14:15) ve "Amin" de dememeliydi (14:16). Ama susma buyruğunun böyle anlaşıldığı yerlerde de bunu yaparlar. Bu tutarsızdır ve Pavlus'un *bu yoruma göre* kendisiyle nasıl çelişeceğini gösterir. Yahudilerin sinagogunda belki böyleydi; ama dirilen Mesih'in toplantılarında değil.

Erkeklerin bu Pavlus sözüyle, bölümün, mektubun ve Yeni Antlaşma'nın bağlamını hiç gözetmeden *kadınların aleyhine* bu yorumu seçmelerini ve böylece bütün kadınları susmakla yükümlü kılmalarını trajik buluyorum. *Böylece toplantıları büyük bir ruhsal zenginlikten, hatta Rab'bin sesinden yoksun bırakıyorlar.* Çünkü kız kardeşlerde de Tanrı'nın Ruhu ve Ruh'un armağanları vardır. En önemli toplantıda Mesih'in bedeninin yarısının susmak zorunda olması mümkün müdür? Ya da Ruh'un yalnızca erkekler aracılığıyla etkin olması?

Bana Kutsal Yazı'yı her zaman Kutsal Yazı'yla karşılaştırmak ve bir yorumu destekleyen ve doğrulayan koşut metinler aramak öğretildi. Kadınlar için bir susma buyruğu içeren, onu dolaylı olarak varsayan ya da buyuran başka bir metin var mı? Hayır.

Toplamda yalnızca kadınların katılımını doğrudan ya da dolaylı olarak gösteren ve düşündüren sözler vardır. *Susma buyruğu tek bir metindir. Üstelik olağandışıdır; öyle ki ya uygunsuz olduğu için yasaklanan bir konuşmaya işaret eder ya da izinsiz bir ekleme ya da bir alıntı olarak Pavlus'tan değildir. O zaman bu elçisel bir talimat değil, tam tersi olurdu.*

Bu kadar zayıf bir kanıt durumunda kız kardeşlerin aleyhine karar verip onlara Hristiyanların en önemli toplantısında bir ömür boyu söz hakkını yasaklamak nasıl akla gelir? Ve bu konu açıldığında aynı zamanda son derece duygusal ve heyecanlı tepki vermek? Bunda ısrar eden erkeklerden, bir kez kendilerini kadınların yerine koymalarını içtenlikle rica edebilir miyim? Yani bu kadar geniş kapsamlı, katı ve açıklanamaz, hatta çelişkili bir buyruğu yalnızca iki cümleye dayanarak Rab'bin buyruğu olarak kabul etmeyi? Rab'bin buyrukları anlaşılırdır,

yabancı ve kuşku uyandırıcı değildir; bina etmeye ve iyiliğimize hizmet eder, bir cinsin değersizleştirilmesine değil.

Şu soruyu sormadan edemiyorum: **Havva'nın kızlarının susmasında ve ağızlarının kapatılmasında en büyük çıkarı olan kim? Daha bahçede kadına saldırmış olan eski yılandır. Ama Tanrı kadının yanında yer alır; onun soyu yılanın başını ezecektir.**

Kız kardeşlerin ibadete sözlü katkı ve ilahiyle, bir vaazla ya da yaşam tanıklığıyla katılmasını savunanlar bazen feminizmle ya da dünyasallıkla suçlanır. Buna şöyle yanıt vermeliyim: Bu iki ayetin, kadınları kamusal alandan dışlamak isteyen ve böylece onları ayrımcılığa uğratan dünyasal bir yasayı aktarması çok olası durumunda, bu konuda dünyasal olan kimdir?

Kadınlar bugün hâlâ, birinci ya da ikinci yüzyıldan kalma ve hileli bir yolla Kutsal Kitap'a girmiş dünyasal bir buyruk yüzünden toplantılarda susuyorsa, bu trajik bir skandaldır!

9 KIZ KARDEŞLER İÇİN BİR ÖĞRETME YASAĞI VAR MI?

Pavlus'un ve İsa'nın kadınlara nasıl davrandığına bakınca, kadınların öğretemeyeceği aklımıza gelmezdi. Onlar, ibadette bir öğretiş dile getirebilen (1 Korintliler 14:26), Priska'nın Apollos'a öğrettiği gibi öğreten (Elçilerin İşleri 18:26) ya da iyi olanı öğretmeleri gereken (Titus 2:3) kişiler arasındadır. Erkekler gibi onlar da, öğrendiklerini yine başkalarına öğreterek aktaran *insanlar* arasındadır (2 Timoteos 2:2). Öğretme ruhsal armağanı da erkeklerle sınırlı değildir (Romalılar 12:7).

İsa kadınların da erkekler gibi öğretmesini ister: (Matta 28:19-20) Bu nedenle gidin, bütün ulusları öğrencilerim olarak yetiştirin; onları Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'un adıyla vaftiz edin **ve size buyurduğum her şeye uymayı onlara öğretin.**

Ama konuşma yasağında olduğu gibi, kadınların öğretmemesi ve önderlik etmemesi ya da yetki kullanmaması gerektiği biçiminde anlaşılan **tek bir** Kutsal Yazı sözü vardır. Bu ayetlerde yalnızca ibadetin mi söz konusu olduğu, yoksa yaşamın bütün alanlarının mı kapsandığı konusunda farklı görüşler vardır. İbadette bir susma buyruğu bu bakımdan çoğu şeyi açıklığa kavuştururdu: Konuşmasına izin verilmeyen kişi orada öğretemez de.

1 Timoteos'taki söz konusu metin parçası, Efes'teki tam olarak bilmediğimiz tarihsel ve sorunlu bir duruma ilişkindir. Elimizde yalnızca bu mektup, yani öykünün yalnızca bir yüzü var. Bilgisizlikten ya da sessizlikten sonuçlar çıkarıp bunları her zaman için bağlayıcı buyruklar olarak sunmadan önce bunu dikkate almalıyız. Bu bakımdan mektup bize yazılmamıştır, ama bizim için yazılmıştır. Alıcılar ise kendi durumlarında her şeyi anlamışlardı. Aslında 8-15. ayetlerin bütün paragrafını ele almak gerekirdi; biz 11-14. ayetlerle sınırlı kalıyoruz. Bu bölümün sonunda bütün parçanın anlamına uygun bir aktarımı gelecektir.

> [1 Timoteos 2:11-14] *Kadın sessizlik içinde, tam bir boyun eğişle öğrensin. Kadının öğretmesine de erkeğe hükmetmesine de izin vermiyorum; sessiz olsun. Çünkü önce*

> *Adem, sonra Havva biçimlendirildi; ve Adem aldatılmadı, ama kadın aldatıldı ve suça düştü.*

Kadının öğrenmesi gerektiğini söyleyen cümle, bu parçada buyruk kipindeki tek cümledir ve üstelik devrim niteliğindedir. Eğitim çoğu kadın için ulaşılabilir değildi ve istenmezdi de. Bu talimatların anahtarı buradadır. Kadın – ve burada ancak belirli bir kadın ("bir" kadın) ya da bir kadın grubu kastedilmiş olabilir – öğrenmeye açık bir şekilde öğrenmelidir. Yarım yamalak bilgiyle ya da 1 Timoteos mektubunda birçok kez anılan yanlış öğretişlerle, buyurgan bir tavırla öğretmesin ya da kocalarına bir şey öğrettiğini sanmasın diye.

Hükmetmek sözcüğü burada ne ruhsal önderlik ne de öğretme yetkisi anlamına gelir. Grekçe sözcük Yeni Antlaşma'da yalnızca bir kez geçer ve o zamanki gündelik dilde olumsuz bir şey anlatırdı. Pavlus'un yetki ya da otorite için kullandığı başka sözcükler vardır. Dolayısıyla Timoteos'a yazılan mektupta bu sözcük bir raydan çıkmayı, olumsuz ve tehditkâr, hatta saldırgan bir davranışı betimler. Pavlus aynı şeyi erkeklere de yasaklardı. Ama burada somut olarak bir kadın sorunu vardı. **Öğretmek ve hükmetmek** istenen bir birleşim değil, yanlış bir birleşimdir; bununla tam olarak ne kastedildiğini bile bilmiyoruz. Çünkü sözü edilen sorunun tam olarak ne olduğunu bu sözlerden ancak yeniden kurmaya çalışabiliriz. **Öğretme yetkisi, sağlam öğretişi öğretmekten, öğretme armağanından ve kilisenin ve önderlerinin onayından ve desteğinden doğar.**

Daha doğru çevrildiğinde şöyle der: *Bir kadına şimdi izin vermiyorum* … Böylece bu metin, kadın ödevini yaptığında iyiye doğru değişebilecek yerel bir duruma seslenir. Tam da bu düzeltmeleri hatırlatmak, birkaç somut kişiyi ve yanlış öğretişleri ele alan bütün mektubun nedenidir (1 Timoteos 1:3-6; 1:19-20; 4:1-10; 5:13-16; 6:3-10; 6:20-21).

Pavlus şimdi Adem ile Havva'nın öyküsünü kısaca anar. Bir karşılaştırma ve örnek olarak. Adem'in bir önceliğini betimlemek için değil. Ya da Havva'nın, dolayısıyla bütün kadınların daha büyük bir zayıflığını ya da ayartılmaya yatkınlığını bir öğretme yasağının gerekçesi yapmak için de değil. Adem'in önce yaratılmış olması onun önderlik rolünü ve dolayısıyla düşüşten önceki bir

yaratılış düzenini temellendirmez; Pavlus yalnızca gerçek sıralamayı aktarır. Başka bir deyişle: Pavlus, kadınlar Adem önce yaratıldığı için öğretemez demiyor. "Çünkü" sözcüğü asıl metinde *kimi zaman, ama her zaman değil,* bir gerekçenin başlangıcıdır; başka yerlerde olduğu gibi burada da yalnızca Eski Antlaşma'dan bir karşılaştırmanın ve benzetmenin başlangıcıdır.

Pavlus'un bu bağlamda Adem ile Havva'yı neden andığını tam olarak yalnızca alıcılar biliyordu. Aşağıdaki açıklamaları, bunlardan geniş kapsamlı sonuçlar çıkarmadan, olası ve anlaşılır buluyoruz:

Efes'te dolaşan gnostik öğretilerde Kutsal Kitap'ın yaratılış öyküsü putperest öğelerle, özellikle gnosisle karıştırılmıştı (6:20). Bu öğretiler Havva'yı ilk olan ve Adem'e canı üfleyen dişil güç olarak yüceltiyordu. Belki sıralamayı vurgulayan bu anış bir düzeltme işlevi görüyordu. Efes'in kent yaşamını belirleyen Artemis kültü de kendi mitleri, öğretileri ve uygulamalarıyla bir rol oynamış olmalıdır. Kilise için bu bir tehditti. Burada anılmasa da Elçilerin İşleri 19'da canlı bir izlenim ediniriz. Pavlus tehlikeleri iyi biliyordu; Efes'te yeterince uzun kalmıştı.

Havva yalnızca Adem'den sonra değil, Adem'den ve Adem için yaratıldı; her şeyi onunla paylaşan, yardımcı ve denk bir eş olsun diye. Yılan ona yaklaştığında aldatılır; çünkü bu durumla görünüşe göre tek başına baş etmek istemiştir. Bu varoluşsal tehlikede, bu sınamayla birlikte yüzleşmek için eşine başvurmaz. Böylece Efes'teki kadınlar, ve sonunda bütün kadınlar, eşlerini hiçe saymamalı, onlarla birlikte hareket etmeli ve gerekirse onlardan öğrenmelidir.

Adem yasak meyveyle ilgili buyruğu Havva henüz yokken almıştı. Bu anlamda Havva bunu kocasından duymak zorundaydı. Havva belki iyi dinlememiş olduğu için aldatıldı. Bu, Efes'teki bazı kadınlar için öğrenmeleri, Müjde'nin ve Rabbimiz İsa Mesih'in öğretişinde temellenmeleri yönünde bir uyarıydı. **Ancak o zaman öğretebilirlerdi, erkeklere de.** Adem aldatılmadı; buyruğu ilk ağızdan, doğrudan Tanrı'dan biliyordu ve tam bir bilinçle günah işledi. Onun günahı, Yaratılış'ta gördüğümüz gibi, kandırılma değil, göz göre göre, yani tam bilgi ve onayla günah işlemekti.

Pavlus'un mektubu yanlış öğretişle savaşmayı amaçladığına göre (1:3'ten itibaren), 2:12 neden kadınların yanlış öğretişinin bir yasağı olarak değil de kadınların doğru öğretişinin bir yasağı olarak okunuyor?

Yanlış şeyleri uygunsuz bir şekilde öğretmek, Efes'te bir ya da birkaç kadının somut bir sorunuydu. Ama erkeklerin de bunu tam olarak böyle yapmaması gerektiği açıktır. Gerçeği öğrenmiş olan herkes başkalarına hizmet eden bir tutumla öğretmelidir.

Şimdi 1 Timoteos 2:8-15'in *açıklayıcı bir aktarımı* geliyor. Bu zor metni kısaca böyle aktarırdım:

Sevgili Timoteos, Efes'te bazı erkeklerle ve bazı kadınlarla ve onların yanlış öğretişleriyle ilgili sorunların üstesinden gelmek için şunun olması gerekiyor: Erkekler dua etmeye başlamalı. Karşılaştıkları her yerde. Açıkça da. Mitler ve yanlış öğretişler üzerine tartışacaklarına. Öfke ve kavga duayı engeller. Birlikte dua etmek sakin ve esenlik dolu bir yaşama ve birlikteliğe götürür. Kavgadan ve zorbalıktan arınmış, kaldırılmış, açık ve alan ellerle Kurtarıcı Tanrımız'a birlikte tapınmalı ve Tanrı'nın tahtı önünde bütün insanlar için aracılık duası etmeliler.

Elbette kadınlar da erkekler gibi dua etmeli. Bunu yaparken kadınların – özellikle zengin kadınları kastediyorum – göründükleri ve ortaya çıktıkları her yerde alçakgönüllü olmaları önemlidir. Erkeklerin ve kadınların dikkatini üzerlerine çeken, birbirlerini geçmeye yarayan süsleri, gösterişli ve dikkat çekici saç biçimlerinden ya da altın ve inci takılardan ve pahalı, sıra dışı giysilerden oluşmamalı. Mesih'in ardından giden kadınların kendilerini böyle sergilemeye ya da bu yolla etki ve üstünlük kurmaya ihtiyacı yoktur. Daha değerli olan, hatta herkesin saygı duyduğu bir süs ve etki vardır: iyi işler.

Kadın, Müjde'nin gerçeğinin ne olduğunu öğrenmeli. İsteyerek, dikkatle ve öğrenmeye can atarak. Kendi evinde. Özellikle bu kadınlardan bazılarına şimdi bütün bu yanlış mitleri ve öğretişleri yaymaya izin vermiyorum. Kocalarının üzerine çıkmamalı, onlara kendi bildiklerini dayatarak tahakküm etmemeli ve onlara ders vermeye kalkmamalılar. Kocaları ya da kilisenin erkekleri onlara

sağlam öğretişi açıklarken dinlemeliler. Çünkü buna ihtiyaçları var; bilgileri eksik ve bu bilgisizlik, evlerde mitler yaydıklarında büyük zarar veriyor.

Adem ile Havva'nın yaratılışı bunun için tam yerinde bir örnektir. Önce Adem yaratıldı ve Havva'ya öğretmesi gereken oydu. O aldatılmadı. Ama Havva aldatıldı ve kandırıldı. Ayartılma anında eşine başvurmadı. Kadınlar istekle öğrenmezlerse, Havva gibi aldatılacak ve başkaları için bir tuzak olacaklar. Efes'teki bazı kadınlar kocalarından öğrenmezlerse aynı şey olacak. Ancak öğrendiklerinde başkalarına, erkeklere de öğretebilirler.

Ve bu kadınlar, çocuk doğururken korunacaklarını bilmeliler. Havva'nın kandırılmasına ve doğumun büyük tehlikelerine rağmen. Yalnızca Kurtarıcımız Tanrı kurtarır; insanların yarattığı Efes'in koruyucu tanrıçası Artemis değil. Bu yüzden imana, sevgiye ve kutsallığa odaklanmalılar. Adem ile Havva gibi tek beden olan bir evli çift olarak birlikte. Kadınlar çocuk sahibi olmaktan korkmamalı. Kimse onlara evlenmeyi yasaklayamaz. Erkekler cinsel bakımdan kendilerine hâkim olmalı ve çok fazla gebeliğin karıları için bir tehlike olduğunu düşünmeliler.

10 Bütün İmanlıların Kâhinliği

Cennet bahçesinde, düşüşten önce masumiyet içinde Adem ile Havva, egemenlik süren *krallar* ve Tanrı'nın huzurunda yaşayan *kâhinlerdir*. O'nunla ve O'nun için. *İşlemek* ve *korumak*, daha sonra kâhinlik hizmeti için kullanılan sözcüklerdir (Yaratılış 2:15).

Aden'deki cennet bahçesi, tapınaktaki En Kutsal Yer'in bir imgesidir. Yeni ve daha iyi Aden, yani yeni yeryüzü, küresel, dünya çapında bir En Kutsal Yer olacaktır. Bütün yeryüzü bir cennet bahçesi olacaktır. Bu yüzden yeni yaratılışın bir imgesi olan yeni Yeruşalim dev bir küp biçimindedir (Vahiy 21). Bu, tapınaktaki En Kutsal Yer'in biçiminin aynısıdır. Kadınların ve erkeklerin, kralların ve kraliçelerin, erkek ve kadın kâhinlerin yaşadığı yeni yeryüzü.

Orada erkek ile kadın ilişkisinde bir hiyerarşi olacak mı? Bazıları hayır der, çünkü orası yeni yaratılıştır. Hiyerarşi yalnızca eski ve düşmüş yaratılış için geçerliymiş. Ama kilisede yeni yaratılış çoktan başlamıştır. Orada bu gelecek şimdiden birbirimize karşı davranışımızda görünür. O zaman kilisede neden hâlâ Tanrı'nın istemediği bir hiyerarşi olsun? **İsa'nın kilisesinde yalnızca karşılıklı ve gönüllü boyun eğme önemlidir.**

Reform, bütün imanlıların kâhinliği gerçeğini yeniden gün ışığına çıkardı. Ama kilise uygulamasına bu hiç ya da pek yansımadı. Hiç kimse, Katolik Kilisesi bile, imanlıların genel kâhinliğinden kuşku duymaz. Soru, bu gerçeğin kilise yaşamı için pratikte ne anlama geldiğidir. Her imanlının, kadın ve erkeğin, bir kâhin olması, her iki cinsin de ibadette aynı rolü ya da hizmetleri üstlenebilmesi için tek başına yeterli bir neden olmalıydı. Hiç de öyle değil. Bütün imanlıların kâhinliği bir yandan kişisel olarak yaşanır. Dua ve Tanrı'yla paydaşlık kişisel, bireysel bir berekettir. Kâhinliğin ve ona bağlı kurban hizmetinin örneği, kâhinin ibadeti yönettiği ve kurban sunduğu Eski Antlaşma'dan gelir. **Bu yüzden bütün imanlıların kâhinliğinde, göksel tapınağa tapınanlar olarak birlikte giren imanlıların bir araya gelişini de düşünmek akla yakındır.** Ve birlikte Rab'bin sofrasında, ruhsal sunakta, övgünün ruhsal kurbanlarını sunmayı. Orada

cinsler arasında farklar olabilir mi, olmalı mı? **Tanrı'nın sözü Yeni Antlaşma'da bu farkları yapmaz. O zaman biz de yapmamalıyız.**

Eski Antlaşma'da yalnızca erkekler kâhindi. Ama her erkek kâhin ya da Levili olamazdı. Levili olarak doğmak gerekiyordu ve kâhin olarak Harun'un ailesinden gelmek gerekiyordu. Üstelik dinsel bakımdan temiz olmak ve hiçbir bedensel kusuru olmamak da gerekiyordu.

Bu arada belirtelim: Kâhinin işi, bir kasabınki gibi şiddet içeren ve yorucu bir işti. Hayvanları parçalamak, Yakın Doğu'nun sıcağında ter döktüren bir işti ve bunu ortalama olarak kadınlardan basitçe daha güçlü olan erkeklerin yapması daha iyiydi. Bu tür bir ibadet kâhinliği bugün artık yoktur.

Şunu da gözden kaçırmamalıyız: Özel bir (erkek) Levili kâhinliğin gelişmesi bile İsrail'in başarısızlığının bir işaretidir; çünkü bu kâhinlik ancak halk Altın Buzağı yoluyla putperestliğe saptırıldıktan sonra ortaya çıkar (Çıkış 32) ve buna yalnızca Levililer karşı çıkar (26-29. ayetler). **Tanrı'nın halkı için ilk amacı, onların hepsinin bir "kâhinler krallığı" olmasıydı (Çıkış 19:6); bu, şimdi Mesih'te ve Mesih aracılığıyla gerçekleşen bir görümdür (Vahiy 1:6; İbraniler 13:15). Tanrı'nın amacına ulaşılmıştır: Kadınlar ve erkekler artık Tanrı'nın kâhinleridir.**

Yaşamımız – yalnızca erkeklerin değil, erkeklerin ve kadınların yaşamı – Tanrı'ya diri bir kurban olmalıdır; bütün yaşam bir kâhinlik hizmetidir (Romalılar 12:1-2).

11 Kız kardeşler ihtiyar olabilir mi?

Kız kardeşler için genel bir susma buyruğu ve genel bir öğretme yasağı yoksa, o zaman ihtiyar olabilirler mi?

Bazı kiliselerin resmî ihtiyarları vardır ve her kilise üyesi kimin ihtiyar olduğunu bilir. Yalnızca bir ihtiyarlık hizmetinden söz eden kiliseler de vardır; görevlerinin neden oluştuğu söz konusu olduğunda bu temelde bir fark yaratmaz: öğretmek, sürüyü korumak ve yönetmek, ilgilenmek, gözetmek, ruhsal danışmanlık yapmak.

Tamamen yalıtılmış yaşamadıkça herkes kendi zamanının çocuğudur. Zamanlar değişir, bazen iyiye doğru. Bununla ne demek istiyorum? Yeni Antlaşma'nın mektupları, ataerkilliğin toplumun temel düzeni olduğu bir zamanda yazıldı. Kadın erkekten daha az yetenekli ve daha aşağı sayılırdı ve dolayısıyla kamusal alanda yer almazdı. Kadınların oy hakkı yoktu. Küçük ya da büyük ölçekte olsun, düşüşle birlikte ortaya çıkan tam da bu ayrımcılıktır.

Gördük ki **İsa ve Pavlus çağın ruhuna uymadılar; kadınlara, Tanrı'nın suretini taşıyanlar olarak sahip oldukları onuru verdiler.** Yine de elçiler ve çalışma arkadaşları, bildiğimiz kadarıyla, büyük olasılıkla yalnızca erkek ihtiyarlar atadılar. Bu çok anlaşılırdır. **Var olanla başlamak zorundaydılar; insanların kendi kültürlerinde yaşadıkları yerden, olmalarını istedikleri yerden değil.** Ama bu, her zaman böyle kalması gerektiği anlamına gelmez. Korint'ten Fibi (Romalılar 16:1), daha Pavlus'un zamanında mümkün olan bir istisnadır yalnızca. Önderlik kendi başına bir erkek işi değildir. Kadınların daha iyi yöneticiler olduğunu gösteren geniş çaplı araştırmalar bile vardır. Bunu değerlendiremem, ama bu temelde kadınlarda hiçbir zihinsel ya da düşünsel kısıtlama olmadığını açıkça gösterir.

Ama Yeni Antlaşma ne diyor? 1 Timoteos 3:1'de bu soruya ilişkin, neredeyse hiç fark edilmeyen önemli bir işaret vardır:

> *Bu söz güvenilirdir: Eğer* biri *gözetmenlik görevine özeniyorsa, güzel bir işi arzular.*

Bu ayet, bir kadının yanlış öğretmesi ve hükmetmesiyle ilgili parçanın hemen ardından gelir. **Bu ayet yeni bir parçayı başlatmaz, 2:8-15'in kapanışıdır.** Asıl yazılarda paragraflar, ayet numaraları ve başlıklar yoktu. *3. bölümün 1. ayeti 2:11-15'teki kadına ya da kadınlara ilişkindir.* Burada bir erkek böyle bir hizmete özenirse denmiyor. Aynı şekilde, bir kadın ya da kadınlar böyle bir hizmete özenirse anlamına da gelebilir. **"Biri" sözcüğü yansızdır, ne eril ne dişildir.**

Pavlus, kadınların başkalarına öğretmeden önce kendilerinin öğrenmesini istiyordu. Ve öğrendikten sonra da buyurganca bir öğretme yetkisini kendilerine mal etmemelerini. O zaman bu gözetmenlik ya da ihtiyarlık hizmetine girebilir ya da buna çağrılabilirlerdi. Gerekli olgunluk ve yeterlilikle bu hizmet onlara açıktı (yalnızca erkek olmadığında değil). Pavlus burada kadınlara kapıyı açar ve böyle kadınları çoktandır çalışma arkadaşları olarak tanıyordu.

Sonra gerekli nitelikler gelir. Bunlardan elbette erkeklerin de bu hizmeti yerine getirmesi gerektiği anlaşılır. Erkeklerin yalnızca bir karısı olmalıdır. İhtiyar olmak isteyen kadınlar için de aynısı geçerliydi**. Grekçede zamirler sayımın başından itibaren yansızdır. "Bir kadının kocası" o zamanlar evlilikte sadakat, tek eşlilik için kullanılan bir deyimdi; yalnızca erkeklerin ihtiyar olabileceği talebi için değil.**

O dönemde erkekler *pater familias* (aile reisi) olarak evin başında dururdu. Bunda iyi olmak, kadınlar için de aynı şekilde geçerli olabilecek niteliklerden biriydi (1 Timoteos 5:14 – evi yönetmek). Pavlus mektuplarında bütün bu nitelikleri kadınlardan da ister. Ne bu nitelikler ne de gözetmenlik görevinin kendisi salt bir erkek işidir.

Kadınlar da bu güzel işe özenebilir!

Diyakozluk hizmeti hakkında daha az tartışma vardır: 11. ayet kadınların da diyakoz olması gerektiğini gösterir.

Kadınları kilise önderliğinden dışlamak, insanın kendine zarar vermesi demektir (Efesliler 5:29). Ne yazık ki kız kardeşlerin önderlik çevrelerinden ve "erkek kardeşler toplantılarından" (Almanca: Brüderstunden) dışlanması, çoğu zaman

az nitelikli ya da niteliksiz erkeklerin kiliselerin önderliğine gelmesine de yol açmıştır. Bundan doğan zararın burada anlatılmasına gerek yok.

Kutsal Ruh erkeklere ve kadınlara önderlik ve yöneticilik armağanını verir (1 Korintliler 12:28; Romalılar 12:8). Böyle kadınları aramaya, onları desteklemeye ve onları bu tür hizmetlere davet etmeye başlayalım. İlk ve basit bir adım, önderlik toplantılarını erkek önderlerin eşleriyle birlikte yapmak olurdu.

Petrus ve Pavlus kilise önderliğinin yalnızca erkeklere ayrıldığı görüşündeyseler, önderlik armağanlarıyla ilgili öğretişleri neden bu kısıtlamayı açıkça belirtmeden hem erkeklere hem kadınlara yöneliktir? Ruhsal armağanlarla ilgili öğretişler, Yeni Antlaşma'da kilise önderliği bakımından erkekler ile kadınlar arasında hiçbir fark olmadığını gösterir.

İsa'nın yeni hareketinin kurucu elçileri olarak on iki elçi seçmesi de buna aykırı değildir. Evet, hepsi Yahudi, özgür ve erkekti. **Ama İsa onları bir geçiş döneminde, Yeni Antlaşma başlatılmadan önce atadı. On iki ata (patrik) örneğine dayanarak, İsa'nın izleyicileri olarak Tanrı halkının yeniden kurulmasını simgelediler.**

Pentikost'tan sonra, Ruh çağında, sonraki kilise önderlerinin Yahudi olmayanlar ya da köleler olabileceği tartışmasızdır. Onikiler'in Yahudi ve özgür olması böyle önderlere karşı bir gerekçe değildir. Aynı şekilde on iki elçinin erkek olması da sonraki önderlerin kadın olabileceğine karşı bir gerekçe değildir.

Kadınların önderlik hizmetinde yeri olmaması elçiler için önemli olsaydı, bunu söylerlerdi. Ama hiçbir yerde kadınların dışlanmasına en küçük bir ima bile yoktur.

Son olarak, bütün bunların bir aynılaştırma ve erkek ile kadın arasındaki yaratılıştan gelen farkların ortadan kaldırılması olduğu itirazına değineyim. Buna açıkça karşı çıkıyorum; çünkü Adem'in yanına ikinci bir Adem değil, bir Havva verildi. Havva'da Adem'de olmayan şey vardır. Birlikte, hiyerarşik ya da konuma dayalı bir altlık ya da üstlük olmadan birbirlerini tamamlarlar.

Erkek ile kadın arasındaki farklar açık ve göz ardı edilemezdir. Eşitlikçi sözcüğü, yani erkek ile kadının eşitliği, bu tartışmada pek amaca hizmet etmez. Burada söz konusu olan, erkek olmayı kadın olmaktan ayıran şey ya da bunun tersi değil;

kadının kilisedeki etkinliğini kısıtlayan, hatta engelleyen, Kutsal Kitap'a aykırı bir sıra farkını dışlamaktır. **Kadınların etkinliğini daraltmak, sonuçta Kutsal Ruh'a direnmek demektir.**

12 Baş örtüsü – bugün de mi?

Baş örtüsü denen şey Yeni Antlaşma'da yalnızca *1 Korintliler 11:2-16*'da geçer. Görünüşe göre bu Korint'te tartışmalı bir konuydu. Burada da mektubu alanların arka planını bilmiyoruz. Korintliler Pavlus'un bu konuda yazdığı her cümleyi anlamış olmalılar. Benim açıklama denemem birçoklarından biridir. Bizim için bu zor bir metin olarak kalır. Bunu kavramak için sizden, sevgili kız kardeşim, eğer başınızı örtüyorsanız, bunun nedenini bir kez bu parçadan kendinize açıkça ortaya koymanızı rica ediyorum. **Başınızı neden, nerede ve ne zaman örtüyorsunuz (eğer bu sizin için geçerliyse)?**

Burada amaç, bize değil ama bizim için yazılmış olan bu Pavlus metnini uygulamak ve şu soruyu yanıtlamaktır: Bu metin bugün bağlayıcı mıdır ve eğer öyleyse, nasıl?

Bu parça çoğu zaman şöyle açıklanır: Erkek ya da koca kadının başıdır ve yaratılıştan gelen önderlik rolüne sahiptir. Kadın ya da eş bunu dua ederken ve peygamberlik ederken başında bir şey, bir baş örtüsü (bugün: başörtüsü, şapka, peçe vb.) taşıyarak açıkça dile getirir. Örtmek için hangi giysinin kastedildiği açık kalır. Büyük olasılıkla üst giysinin uzun ucu gerektiğinde başın çevresine ve üstüne atılırdı.

İlk soru, örtünmenin nerede istendiğidir: İbadette mi, yoksa ibadetin dışında mı? Mesele, kız kardeşlerin **nerede** dua ettiği ve peygamberlik ettiğidir. Önceki bir bölümde (8. bölüm) bunun ibadetle, yani erkeklerin ve kadınların birlikte dua ettiği ve peygamberlikte bulunduğu yerle ilgili olması gerektiğini söyledim.

Genellikle Pavlus'un kadınları örtünmeye teşvik ettiği varsayılır; çünkü onlar ya da bazıları artık bunu istemiyordu. Bu olabilir. Ben 10. ayete dayanarak durumu daha çok tersinden görürdüm: **Kadınların baş örtülerini çıkarmasını isteyen erkekler vardı.** Ya yeni bir Hristiyan özgürlüğü olarak ya da ahlaksız güdülerle, yani kilisenin kadınlarını ve saçlarını, başka türlü hiç ya da pek mümkün olmayan bir şekilde görebilmek için. **Bu yüzden Pavlus kadınları yüreklendirir ve**

bütün kadınlara örtünme hakkını tanır (10. ayet). Ancak kimin neyi istediği sorusunu yanıtlamak zorunlu değildir.

Bunun için baş örtüsünün o zamanlar Grek kenti Korint'te ve Roma İmparatorluğu'nda nasıl bir rol oynadığını bilmek gerekir. *Evli kadınlar kamusal alanda, yalnızca ibadette değil, her zaman bir baş örtüsü taşırdı.* Bu, başka erkekler için ulaşılabilir olmayan evli bir kadın olarak onurlarının bir parçasıydı. Baş örtüsü takmayan fahişelerin ve kadın kölelerin tersine. Kölelere bu yasaktı. Örtü – muhtemelen peçe benzeri bir örtü – bir yandan bir korumaydı, öte yandan kocaya sadakatin bir işaretiydi. Bu örtünmeyle dile getirilen toplumsal bir onurdu. **Baş örtüsü bakımından boyun eğme sorusu önemli değildi. Kadınlar bu eski kültürde zaten boyun eğmiş durumdaydı. Baş örtüsü boyun eğmenin değil, aidiyetin, yani kocasına ait olmanın işaretiydi. Boyun eğme bu Korintliler metninin konusu değildir.** Korint'te ve o zamanlar neredeyse her yerde iyi bir toplumsal gelenek olan şey bugün İslam ülkelerinde hâlâ öyledir, ama bizde Batı'da artık değildir. *Baş örtüsü gibi simgeler ancak toplumun ve kültürünün onların ne anlama geldiğini bildiği yerde anlamlıdır.*

Pavlus baş örtüsü konusunu düzenlemek için 10. ayette açık bir söz söyler – **dikkat edin, asıl metinde başta bir yetki ya da güç işareti (yani bir baş örtüsü) taşımaktan söz edilmez**. Doğru çevrildiğinde şöyle der:

> **Bu nedenle, melekler yüzünden kadın kendi başı üzerinde yetki sahibi olmalıdır.**

Bu ayet, belki de artık baş örtüsüne gerek olmadığı talebinin ortaya atıldığını gösterir; çünkü Pavlus şimdi şöyle der: *Kadın baş örtüsü takıp takmayacağına kendisi karar verebilir. Hem de kilisenin bütün kadınları. İman etmiş olan bekârlar, azat edilmiş kadınlar, kadın köleler ve fahişeler de. Pavlus her kadına, kilisede ya da ibadette başını örtme onurunu verir. Bir gün melekleri yargılamaya layık görülen kişi (1 Korintliler 6:3), bu konuya elbette kendisi karar verebilir.*

Böylece Pavlus, bu metin okunduğunda 21. yüzyılda bizim sorduğumuz soruyu da yanıtlar: Her kadın, örtünmenin kendisi için uygun olup olmadığına kendisi karar verir. Kocası ya da kilise önderliğindeki erkekler değil. Bugün ibadette bir

baş örtüsü dışarıdan gelenlerde daha çok şaşkınlık yaratır. Bu, Korint'te yarattığı etkinin tam tersi olurdu. Bugün bir baş örtüsü sözcüğün tam anlamıyla çağın dışında kalmıştır.

Kültürel ve zamana bağlı uyarlamaların tersine, bu metinden zamansız kalan şudur:

- **Baş, üst yönetici, önder ya da üzerinde yetki sahibi olan anlamında değil, köken ve kaynak anlamındadır.**
- Mesih baş olarak erkeğin onurlu kökenidir (onun Yaratıcısı olarak); erkek (Adem) baş olarak kadının (Havva'nın) onurlu kökenidir; ve Tanrı baş olarak Mesih'in onurlu kökenidir (O'nun beden alışında).
- **Erkekler ve kadınlar ibadette dua eder ve peygamberlik sözleri söyler.**
- Herkes, özellikle bir onur-utanç kültüründe, varlığının kaynağı ve kökeni olarak onurlu başını onurlandırır. *Utanç ve onursuzluk Tanrı'yla değil, kültürle ilgilidir.*
- **Erkek ile kadın arasındaki fark tanınabilir kalmalıdır.**
- *Erkek ve kadın birbirine bağımlıdır,* hiyerarşi ya da bir değer ve sıra farkı olmadan birbirlerini tamamlarlar.
- **Tanrı'nın yüceliği ve onuru ön plandadır. İbadette hiçbir şey dikkati Tanrı'dan başka yere çekmemelidir.**
- Pavlus bu cinsiyet konusunu, toplanmış kilisede, ibadette de geçerli olan eşit konumu tam olarak ifade eden bir cümlede toplar:
- *Çünkü kadın nasıl erkekten ise, erkek de kadın aracılığıyladır; ama her şey Tanrı'dandır.* [1 Korintliler 11:12]

Bu karmaşık parça elbette, parçanın tam ortasında duran bu tek 10. (ya da 12.) ayetten çok daha fazlasını içerir.

Bu yüzden, 1 Timoteos 2'de olduğu gibi, *bütün parçanın* kısaca açıklayacağım biçimiyle açıklayıcı *aktarımı* geliyor:

Siz Korintlilerin şunun bilincinde olmanız benim için önemli: Her erkeğin kökeni, yani başı Mesih'tir. Adem ve onunla birlikte bütün erkekler O'nun aracılığıyla yaratıldı. Ve erkekler olarak O'na aitsiniz.

Kadının başı erkektir. Onunla bir birlik olsun diye Havva onun yanından biçimlendirildi. O baş, kadın beden. Erkek onun kökenidir ve kadın da ona aittir; yardım ve tamamlayıcı olarak bir eş olarak.

Bu ilişkiyi Mesih'te de görüyoruz. O'nun başı Tanrı'dır. O insan olduğunda Tanrı O'nu, Kendisine eşit olan Oğlu'nu doğurdu.

Korint'te bir erkek toplantıda yüksek sesle dua ederse ya da peygamberlik sözleri söylerse ve başı örtülüyse, bu onursuzluktur. Kendini onurlandırır, başı olan Mesih'i değil. Çünkü putperestler putlara kurban sunarken başlarını örterler. Başı açık olan erkek alçakgönüllülük gösterir ve görünmeyen Mesih'i onurlandırır.

Kadınlarda durum tersinedir. Toplantıda dua eden ve peygamberlik sözleri söyleyen ve örtünmeyen kadınlar başlarına utanç getirirler. Kendilerini ve kocalarını, yani başlarını onursuzlaştırırlar. Çünkü açık saçlarıyla dikkati Tanrı'ya ve Mesih'e değil, kendilerine çekerler.

Biri kadınların örtünmesine gerek olmadığını isterse, bunu sonuna kadar düşünmüyor demektir. Çünkü biliyorsunuz ki Korint'te başı açık bir kadın, saçı kazınmış biri gibi sayılır ve kendini satan ya da cinsel bir ilişki peşinde olan bir kadına benzer. Kamusal alanda örtünmüyor ya da başını kapatmıyorsa, mantıken saçını da kesmeli ya da tümüyle kazıtmalıdır.

Biliyorum, isteğinizle bunu amaçlamıyorsunuz! Ama yaşadığınız toplumda sonuç bu olurdu! Bu yüzden, size gelen ve kamusal alanda alışılmış örtünme geleneğinin sizde reddedildiğini gören insanlar için bir tökez taşı olmayı göze almayın.

Erkekler ibadette, Tanrı'nın huzurunda örtünmemelidir. Çünkü erkek Tanrı'nın suretidir ve O'nun yüceliğinin yansımasıdır. Kadın da Tanrı'nın suretidir, ama bunun ötesinde erkeğin yüceliğinin de yansımasıdır. Onun güzelliği, kendisinden yaratıldığı ve kendisiyle bir olduğu kocasının güzelliğidir.

Kadın nasıl onun yüceliği olabildi? Kesinlikle erkek kadından yaratıldığı için değil, kadın erkekten, onun yanından biçimlendirildiği için. Ve kadın, erkek onun uğruna yaratıldığı için erkeğin yüceliği değildir; tam tersi. Kadın onun uğruna yaratıldı, çünkü erkek yalnızdı ve yardıma ihtiyacı vardı.

Bu yüzden, kadının böyle bir değeri olduğu ve erkek için böyle büyük bir bereket olduğu için, başına kendisi karar vermeli ve onu örtmek konusunda kendisi tasarrufta bulunmalıdır. Kimse bunu ona dayatamaz. Ne kocası ne de kilisenin önderleri ona baş örtüsü takmamasını (ya da takmasını) dayatabilir. Kadın bir gün melekleri bile yargılayacak – o zaman bu konuda da herhalde karar verebilir ve vermesine izin verilir.

Ama kadın bağımsızlığında ve karar özgürlüğünde kocasından bağımsız olmadığına dikkat etmelidir. Kadın erkeksiz var olmaz, erkek de kadınsız var olmaz. Tanrı'nın düşüncesi her zaman erkek ile kadının birlikteliği ve beraberliği olmuştur. Baş ve beden birliği içinde birlikte, uyum içinde, birbirine boyun eğerek, birbirini tamamlayarak hareket ederler.

Birinin öteki olmadan var olmaması ne demektir? İlk insan çiftinin yaratılışını bir kez daha hatırlayın. Başlangıçta kadın erkekten çıktı. Onun yanından. Yeniden onunla tek beden olsun diye ona getirildi. Ama daha ileri düşünün: O zamandan beri her erkek bir kadından doğar. Erkek olmadan kadın olmazdı ve kadın olmadan erkek olmazdı. İkisi de eşit onurda, eşit değerde ve eşit konumdadır; farklılıkları içinde kusursuz bir tamamlayıcılık. Bütün bunlar Tanrı'nın düşüncesiydi. Bunların kendisinden çıktığı baş O'dur.

Bunu göz önünde tutarak size soruyorum: Bir kadının açıkta, ama örtüsüz ve başı açık olarak Tanrı'ya dua etmesi yakışık alır mı? Hayır, diye onaylayacaksınız, Korint'teki ve Roma İmparatorluğu'ndaki gelenekler göz önüne alınınca yakışık almaz. İnsanlar için doğa yasaları gibi olan töreler ve gelenekler vardır. Bir erkek alışılmış geleneğe aykırı olarak uzun saç taşırsa, bu bir utanç sayılır. Burada da kadınlarda durum tam tersinedir. Kadınların uzun saçı onların yüceliğidir, öyle algılanan doğal süsleridir. Uzun saç ona, erkeğin yüceliği olsun diye süsleyici bir peçe ya da pelerin gibi verilmiştir.

Erkeklere böyle çekici görünen bu süsü kadın toplantıda örtmelidir. Burası bu yücelikle dikkat çekmenin yeri değildir; tıpkı erkeğin alçakgönüllülüğünü başı açık olarak göstermesi gerektiği gibi. Çünkü söz konusu olan Tanrı'nın ve Mesih'in onuru ve yüceliğidir.

Korint'te biri bunu tartışmak ister ve bu baş örtüsü geleneğini sorgularsa, bunun hiçbir yerde böyle olmadığının bilincinde olmalıdır. Sizin kadınlara baş örtüsü takmamalarını dayatmak istediğiniz gibi. Hiçbir kilise böyle bir şey uygulamaz; bu yüzden baş örtüsü için genellikle geçerli olana, onurlu olana ve kimseyi tökezletmeyene uyun.

13 BAŞ OLARAK ERKEK – TEK YANLI BOYUN EĞME Mİ?

Pavlus ve Petrus en az yedi kez kadınlara, kocaları iman etmemiş olsalar ve sevgiyle davranmasalar bile, kocalarına boyun eğmelerini söyler. O zamanlar kadınların böyle davranmak zorunda olması tamamen olağandı ve yeni bir şey değildi. Koca evin efendisiydi. O yönetirdi ve herkes ona bağlıydı: eş(ler), çocuklar, köleler ve evde yaşayan başkaları. Büyük filozof Aristoteles, eski çağda evi böyle düzenlemişti: yukarıdan aşağıya, açık bir hiyerarşiyle. Böyle yaşanıyordu; imparatorluğa ve eski çağ toplumuna istikrar ve düzen böyle sağlanıyordu. Bundan sapmalara göz yumulmazdı. *Bu, Kutsal Kitap'ın ideali değildi; çünkü o, erkeği ve kadını hiyerarşi olmadan denk eşler olarak betimler. Ama durum, düşüşten sonra önceden bildirildiği gibi böyle olmuştu (Yaratılış 3:16).* Müjde bütün Roma İmparatorluğu'nda tam da bu toplumsal yapıyla karşılaşır.

Boyun eğme neden bu kadar vurgulanıyor ve bugün de aynı şekilde geçerli mi? Birçok kadın rolünü katlanılması güç ve çıkışsız olarak yaşıyordu. Mümkün olduğu kadar durumla uzlaşıyorlardı. Çoğunlukla kocalarından çok daha gençtiler, onun malıydılar, sesleri yoktu, özgürlükleri pek yoktu ve hakları yoktu. Sevgiyle evlilik diye bir şey yoktu! Boyun eğme sevinçten çok yük ve zorlamaydı. *Şimdi, İsa'yı açıkça anan kişiler olarak, İsa Mesih'le canlı bir ilişkiye girmişlerdi. Şimdi O'nunla yaşıyorlar ve kocalarına yürekten, Rab'be olduğu gibi bağlı olmayı öğrenebiliyorlar.* Müjde'nin onlara getirdiği özgürlük ve onlara kadın olarak geri verdiği onur, kocalarına karşı ayaklanmak için bir neden olmak zorunda değildi. Elçiler bu davranış sayesinde Müjde'nin o zamanki toplumda kötü bir ün kazanmamasına büyük önem verir.

Evin efendileri olarak kocalar bu eski dünyada kadının başı olarak görünür. Daha önce söylendiği gibi, bu Kutsal Kitap'ın ideali değil, daha fazla değerlendirilmeyen bir yaşam gerçeğidir. Ama yeniden tanımlanır. *Çünkü Yeni Antlaşma'da erkeklere hiçbir yerde iyi yönetmeleri ya da bilgece egemenlik sürmeleri buyrulmaz. Baş olmak Rab İsa Mesih'in örneği altında yeni bir tanım kazanır (Efesliler*

5:21-33): Baş, yani koca, karısını kendisi gibi sevmeli, kendini feda edecek kadar sevmelidir. Onu beslemeli ve ona özen göstermelidir.

Bu sözler toplanmış ev kilisesine okunduğunda, eski çağ evinin her bir sakinine doğrudan seslenilmiş oluyordu. Bu bile alışılmadık bir şeydi. Ama yalnızca bu değil; çünkü Pavlus'un erkeklerden istediği şey devrim niteliğindeydi. Eşlerin birbirine, çocuklara ve kölelere karşı böyle davranması, evin ataerkil yapısını bir tür sevgi ataerkilliğine dönüştürdü. Ve böylece erkek ile kadının yapısı, Tanrı'nın başlangıçta istediği şeye yaklaşmaya başladı. O zamanki toplumsal yapılara saldırmadan. Bu, Müjde'ye en büyük zararı verirdi. Düşmüş dünyanın bu sağlam yapıları Mesih'in sevgisiyle içten içe aşındırılır, yumuşatılır ve değiştirilir.

Aynı şey iman etmiş köleler için de geçerliydi. Onlar efendilerine boyun eğmeliydi. Bugün kimse bu elçi sözleriyle köleliği haklı çıkarmayı aklından geçirmez. Hristiyanlar 19. yüzyıla kadar bunu da yaptılar. Eski çağda kölelik toplumun sağlam ve varoluşsal bir parçasıydı. Bugün bizim için bu artık düşünülemez. Kölelik hiçbir zaman Tanrı'nın isteği değildi – insanlık dışıdır. Yine de iman etmiş köle şimdi, Rab'be hizmet ediyormuş gibi yürekten hizmet etmeye çağrılır. Aynı şekilde efendiler de kölelerine karşı iyilikle davranmaya çağrılır; hele ki onların birçoğu artık kardeşleri olduğu için. Mesih'te artık özgürler ve köleler yoktu.

Elçilerin eski çağ evinin düzenine bu yapı içinde (koca, eş, çocuklar, köleler) seslenmesi, bu talimatların bize değil, bizim için yazıldığını açıkça gösterir. Fark şudur: Bugünkü toplumsal yapımız artık köleliği tanımaz; *pater familias*'ıyla, yani egemen ev babasıyla eski çağ evini de tanımaz. Erkek ve kadın yasa önünde eşit haklara sahiptir. Ve bunun için ancak şükredebiliriz. Bugün o zaman olmayan birçok ortak konut, birçok tek kişilik hane ve huzurevi vardır; bu yüzden bunlara ilişkin elçi talimatları da yoktur.

Pavlus, evin egemeninin *pater familias* olmadığını, herkesin Rabbi'nin Mesih olduğunu açıkça ortaya koyar. Herkes önce bu göksel Rab'be karşı sorumludur.

Peki bu talimatlarla ne yapacağız?

Yaygın bir görüş, kadının boyun eğmesinin yaratılış düzenine dayandığıdır. Ama tek iyi düzen düşüşten öncekidir. Hiyerarşisiz, erkeğin baş olması olmadan ve kadının tek yanlı boyun eğmesi olmadan. Erkeğin kadına haksız yere ve yetkisiz olarak egemen olduğu düzensizlik ancak düşüşten sonra ortaya çıktı. Bunun her zaman ve temelde kötü olduğunu söylemiyorum; ama kimse bunun geri gelmesini istemez, köleliğin geri gelmesini istemediği gibi. Bu yüzden bu Kutsal Kitap sözlerini gerçekten de tarihsel arka planları içinde anlamalıyız.

Bu, hemen çıkarılabilecek sonuç gibi, Tanrı'nın sözünün artık ciddiye alınmadığı anlamına gelmez. Tam tersine: Boyun eğme ve sevgi talimatları böyle yaşanırsa, bu tanrısal ideale uygundur. Ama Pavlus ile Petrus'un kendilerinin önerdiği daha iyi bir yol vardır. Pavlus *karşılıklı boyun eğmeden* söz eder (Efesliler 5:21) ve ardından evlilik ilişkisini bunun uygulandığı bir örnek olarak verir. **Gerçekten de kadın da kocasını sevmelidir, Yeni Antlaşma'da bu yalnızca bir kez istense bile. Ve aynı şekilde koca da karısına boyun eğmelidir. Petrus bunu, kadınları boyun eğmeye çağırdığı 3:1'e gönderme yaparak 3:7'de "aynı şekilde siz kocalar" dediğinde söyler. Ayrıca hepimizin birbirimize karşı alçakgönüllülüğe sıkıca bürünmemiz gerektiğini söyler (1 Petrus 5:5).**

Bugün evlilik eski çağdaki gibi yaşanamaz. Bazıları bunu yumuşatılmış bir biçimde deniyor. **Ama boyun eğme yanlış anlaşılmış bir yaratılış düzeniyle gerekçelendirilirse, bu Kutsal Kitap'a uygun değildir; iyi işlese bile.** Hristiyanca boyun eğme (yani iman kardeşleri arasında, iman eden kocalar ve karılar da dahil olmak üzere) kölece ve onur kırıcı değildir. Alçakgönüllü, sadık ve sevgi dolu bir saygı, işbirliği ve destektir. Alçakgönüllülük ve yumuşak huyluluk gibi boyun eğme de olağan bir Hristiyan karakter özelliği olmalıdır. Ve ideal olarak karşılıklılığa dayanmalıdır.

Kendimde fark ettim ve başka erkeklerde de gördüm ki, böyle çağrıları tek yanlı bir boyun eğme olarak duygusuzca kabulleniyoruz. Sonuçta etkilenen erkekler değil, kadınlardır. Onları bize öğretildiği gibi ve kendi kiliselerimizde, kısmen de toplumda nasıl toplumsallaştıysak öyle anlıyoruz. Bu ne yazık ki yüreklerimizin eğilimini gösteriyor.

İlk bakışta kadınlar kısıtlandığında, ilgili Kutsal Kitap ayetlerinin nasıl anlaşılması gerektiğini sormak için neden dikkat kesilmiyoruz? Bize yönelik olsaydı sorgulayacağımız bir şeyi daha kolay kabulleniyoruz. Yüreklerimizin değişmesine izin verelim ve İsa'nın ve Pavlus'un okuluna gidelim.

14 NE ERKEK NE DİŞİ

Cinsiyet rolleri söz konusu olduğunda sık sık Galatyalılar 3:28 öne sürülür:

> [Galatyalılar 3:26-28] *çünkü hepiniz Mesih İsa'ya iman aracılığıyla Tanrı'nın oğullarısınız. Çünkü Mesih'e vaftiz edilmiş olan hepiniz Mesih'i giyindiniz.*
>
> *Ne Yahudi ne Grek vardır, ne köle ne özgür vardır, ne erkek ve kadın vardır (ne eril ne dişil); çünkü hepiniz Mesih İsa'da birsiniz.*

Sık sık şunu duyuyorum: Pavlus burada, burada sayılan bütün ulusal ve dinsel gruplara ve son olarak her iki cinse de farksızca açık olan kurtuluştan söz ediyormuş. Mesele Mesih'te olmakmış, ama düşmüş yaratılıştaki gerçek yaşamımız değilmiş. Orada bu farklar hâlâ varmış.

Ama Pavlus mektubun hemen başında neyi konu edinir? Petrus ve Yahudiler, ayrı sofralarda yemek için uluslardan gelenlerden kendilerini ayırdılar. Galatyalılar 3:28'in seslendiği sorun buydu. Yani bu ayetin çözmek istediği tamamen pratik bir kilise sorunu.

Doğrudur, olduğumuz gibi kalırız; ama herkese ırk, sınıf ya da cinsiyet bakımından olduğumuzdan daha büyük bir şey eklenir: oğulluk. Pavlus eski çağdaki oğulluk statüsünden söz eder. Bu statü ayrıcalıkları ve onuru, hakları ve mirası içerir. Kızlar için bu geçerli değildi. *Tanrı'nın oğulluğunu o, imanlılara, erkeklere de kadınlara da tanır!*

Yahudilikte kurtuluş ve Eski Antlaşma'da bununla anlaşılan şey, burada anılan gruplara zaten açıktı. Grek, sünnet koşuluyla dönme olarak kabul edilirdi. İsrail halkında erkekler ve kadınlar gibi özgürler ve köleler de vardı. *Pavlus pek fazla yeni bir şey söylemiş olmazdı. Kurtuluş açısından bu açıklama yanlış değildir, ama her şey değildir.*

Mesele daha fazlasıdır, yani bir insan anlayışıdır. Özünde bu 28. ayet, bütün insanların Tanrı'nın suretinde olduğunu, hepsinin aynı onura ve günahkârlar olarak aynı soruna sahip olduğunu söyler: Mesih'e ihtiyaçları vardır ve Mesih'i alırlar. Bu üç çift sürdürülebilirdi: yaşlılar ve gençler, yoksullar ve zenginler,

güçlüler ve zayıflar, çocuklar ve anne babalar, engelli olan ve olmayan insanlar, dinsel bakımdan temiz olanlar ve olmayanlar. Galatyalılar için, anlaşılır biçimde, şimdi Yahudilerin ve ulusların Mesih'in ailesinde hepsinin eşit ve hepsinin bir olması ilk sıradadır. Hepsi Tanrı'nın oğullarıdır. Kilisede herkesle Tanrı'nın bir oğlu olarak karşılaşırız. Hâlâ var olan bütün öteki farklar arka plana çekilir ve birbirimizle davranışımızı ve konuşmamızı artık belirlemez.

Pavlus bu üç grubu anar, çünkü bunlar kurtarılmamış dünyada birbiriyle gerilim içindedir. *Kilisede bu farklar çatışmalara neden olmamalıdır.* Yahudiler kendilerini Tanrı'nın seçilmiş halkı olarak görüyor, uluslara tepeden bakıyorlardı. Sünnet olmadan uluslar Tanrı'nın halkına ait olamazdı. Köleler sömürülen bir maldı. Hiçbir değerleri, sesleri ve hakları yoktu. O zamanlar kadınlar da bir maldı ve erkekten daha değersizdi. Onların da sesi yoktu ve az hakları vardı. *Mesih'te artık birbirimizle Tanrı'nın her zaman istediği gibi karşılaşırız. Herkes vaftiz ve iman yoluyla Mesih'i açıkça anan kişi olur. Bütün sosyal, etnik ve hiyerarşik farklar Mesih'te sona ermiştir.* Kilisede artık yalnızca erkek ve kız kardeşler vardır. Orada bu farklar Tanrı'nın gözü önünde artık hiçbir rol oynamamalıdır. *Kadınlar ve erkekler aynı onura sahipse, ikisi de kilisedeki bütün hizmetleri yerine getirebilir. Bu ayette hizmetler söz konusu olmasa da bu mantıksal bir sonuçtur.*

Pavlus burada Yaratılış 1:27'deki "erkek ve dişi" ifadesini ele alır. Bir tür cinsiyetsiz varoluşu savunmaz. 1 Korintliler 11'de, kadınların ibadette dua ettiklerinde ya da peygamberlik sözleri söylediklerinde görünür biçimde kadın olarak ortaya çıkmaları ve erkeklerin erkek olarak görülmeleri gerektiği konusunda ısrar eder; Pavlus, cinsiyetin bilerek gizlendiği ya da hatta silindiği putperest kültürlerin ve tapınma uygulamalarının çeşitli yönlerini biliyor olabilir, ama burada mesele bu değildir.

Yaratılış düzeni ile kurtuluş düzeni birbiriyle çelişemez. Kurtuluş düzeni, ilk, Tanrı'nın istediği yaratılış düzenini yeniden kurar. Bu düzende erkek ve kadın eşit konumdadır. Müjde'nin iyileştirici etkileri vardır. Önce kilisede, yani iman eden insanlar arasında. Bunlar olumlu ve köklü değişikliklerdir. Müjde, binlerce yıllık günahlı yapıları çözebilen ve bütün kültürleri ve ulusları değiştirip kurtarabilen bir kurtuluş gücüdür. Sonuçta köleliğin kaldırılması, demokrasimiz, özgürlükçü

haklarımız ve cinsler arasındaki eşit haklar da bu Pavlus sözüne dayanır. Bunlar uzun bir zaman boyunca toplum üzerinde etkilerini gösterdiler. *Kilise, erkeklerin ve kadınların rolleri bakımından bunun gerisinde kalmamalıdır.*

Bu ayet bu rollerden söz etmese de hiçbir bağlantı olmadığı söylenemez. *Bu ayet, kız kardeşlerin fark gözetilmeden ya da tek yanlı boyun eğme olmadan, armağanları ya da yetenekleri olan her hizmeti yerine getirebilmekte özgür oldukları bir temeldir.* Bunun için bir kota düzenlemesine değil, birbirimize alçakgönüllü ve bilgece davranmaya ihtiyaç vardır.

Galatyalılar 3:28 yüreklere kazınmalıdır. Tanrı kişiye önyargıyla bakmaz; o zaman biz de bakmamalıyız (Romalılar 2:11; Yakup 2:1).

15 Suç İtirafımız

"Yiğit kardeşler" – bu nedir? 1 Korintliler 16:13'te Pavlus kız kardeşleri ve erkek kardeşleri yiğit ya da mert ve güçlü olmaya çağırır. Bu kadınlığın karşıtı değil, korkak davranışın karşıtıdır. Mertliği burada şöyle yorumlamak istiyorum: Biz erkekler, kız kardeşlerimize Mesih'te çoktan gecikmiş bir suç itirafında bulunmaya cesaret ederek ve ardından buna uygun eylemler getirerek mert olmalıyız. *Biz erkekler yorumlama yetkisini kendimize aldık ve onunla birlikte eylem yetkisini de; bununla kadınları kilisedeki hizmetlerden dışladık.*

Tanrı'ya hizmet ettiğimizi sandık, oysa tersine yol açtık!

Tanrım, Yahve Elohim, erkeğin ve kadının Yaratıcısı, kız kardeşler eşit konumda değil de ikinci konumdaymış gibi düşündüğümüz, talep ettiğimiz ve davrandığımız için bizi bağışla. Bir karşılık değil, bizden bir basamak aşağıda.

Rab İsa, kadınların susması ve kamusal alanda geri durması gerektiğini düşündüğümüz için bizi bağışla.

Onların Seni ve gerçeğini açıkça duyurmalarını istemediğini düşündüğümüz için bizi bağışla.

Sevgili kız kardeşler, tanrısal ve Kutsal Kitap'a uygun olduğunu sandığımız bu yanlış tutum için bizi bağışlayın! Bazı durumlarda size haksız yere vicdan azabı çektirdiğimiz için bizi bağışlayın.

Önemli konuları ve soruları siz olmadan konuşup karara bağladığımız için bizi bağışlayın. Sizin öğüdünüzü almadık!

Biz erkekler başarısız olduk. Çoğu zaman ve farkına varmadan bencil, baskıcı ukalalar olduk. Kendimize karşı kör. Size, kadınlara, çağrılarınıza ve armağanlarınıza karşı kör.

Korkak davrandığımız, sizi öne sürdüğümüz ve size yaslandığımız, oysa erkekçe durmamız ve önden gitmemiz gereken ve sizin de haklı olarak bunu beklediğiniz yerlerde bizi bağışlayın.

Size zor gelen ve hiç anlamadığınız şeylere karşı kayıtsızlığımız için bizi bağışlayın. Bununla nasıl başa çıktığınızı size hiç sormadık. Bu ayrımcı tutumlar ve öğretişler hakkında ne hissettiğinizi size sormadığımız için bizi bağışlayın.

Üzgünüz. Yanıldık.

Özgür olun! Rab'be sevinçle hizmet edin!

Sizi destekleyeceğiz – yaptığımız her şeye rağmen sizin bizi hep desteklediğiniz gibi.

16 Son söz

Kutsal Kitap'ı tek ölçü olarak gören birçok Hristiyan "kadın sorusunu" çoktan açıklığa kavuşturmuş ve kız kardeşlerin önündeki yolu açmıştır. Benim yaşamımda bu kavrayış ne yazık ki çok geç geldi. Bu yüzden bu kitap da aslında çağın dışında kalmıştır; çünkü kilise yaşamının *bütün* alanlarında kız kardeşlerin hizmetinden vazgeçemeyeceğimizin çoktan açıkça anlaşılmış olması gerekirdi. Biz erkekler, erkek ile kadına hiyerarşik bakışa sarıldığımızda yalnızca kendimize zarar veririz. Ama kanaatleri değiştirmek için asla geç değildir.

Bu kitapta ele alınan sorular birçok yerde çoktan açıklığa kavuşmuştur ve ben arkadan gelen bir geç kalan olarak geliyorum. Savaş çoktan verilmiştir. Başkaları son 30 yılda bu cephede mücadele etti. Onların teolojik çalışmalarından çok yararlandım.

Kiliseyi çok daha derin konular bekliyor. Cinsiyet sorusunu büyük ölçüde altüst eden konular bugün gündemdedir ve toplumun algısına yoğun biçimde taşınmaktadır; örneğin transseksüellik. Toplumumuzda Hristiyanlar olarak buna yanıtlarımız olmalıdır. Biz Hristiyanlar, Tanrı'nın iki cins düşüncesinin dahiyane olduğunu ve savunulması gerektiğini yüksek sesle savunmalıyız. Ama hâlâ kadınların kilisede konuşup konuşamayacağını ve öğretip öğretemeyeceğini tartışıyorsak, her türlü önemimizi kesin olarak yitiririz ve gerçekten güncel konularda artık ciddiye alınmaz ve dinlenmeyiz.

Bu güncel konulardan biri, insanı Kutsal Kitap'ın tanımladığından tamamen farklı tanımlayan transhümanizmdir – burada mesele cinsiyet sorusundan çok daha fazlasıdır. Burada gözlerimizin önünde, Kutsal Kitap'ın bize anlattığı gibi son zamanların tablosuna uyan bir başka Babil Kulesi yapımı belirmektedir.

"Bu dünyaya evlilikte, ailede ve kilisede erkek ile kadının sevgi dolu birlikteliğini yaşayarak gösteren Hristiyanlar olalım. Dürüst, sahici rol modelleri arayan şaşkın ve yönünü yitirmiş bir toplumda umut taşıyıcıları olalım. Karşı cinse saygı ve

değer vermeleriyle öne çıkan örnekler olalım. O zaman, ve yalnızca o zaman bugünün insanları bizi fark edecek ve ciddiye alacaktır."

Gabriele Singer

Erkek ve kadın olarak

Sevmek, önderlik etmek, öğretmek

Birlikte daha iyi!

Beraber daha iyi!

El ele daha iyi!

"Tanrı'nın sözünde görüyorum ki, bir erkeğin katkısı olmadan bir kadından doğan İsa, kadınları susturmadı; tam tersine onları konuşmaya çağırdı. Bir kadının, Pavlus'un Gamaliel'in ayakları dibinde oturduğu gibi, Rabbi'nin ayakları dibinde oturup öğrenmesini onayladı. Ve bir kadının kendisine önemli bir kâhinlik hizmeti yapmasına izin verdi ve gömülmesi için meshini ondan aldı. Kadınlar çarmıhta son kalanlar ve mezarda ilk olanlardı. 7 'çarmıh sözünden' 5'i yalnızca kadınlar tarafından tanıklık edilmiş ve aktarılmıştır (Romalı askerler dışında) ve kurtuluş tarihinin en önemli dönüm noktalarına yalnızca kadınlar tanıklık etmiştir. İsa dirilişinden sonra bilerek kadınlarla karşılaştı ve onlara, kardeşlerine O'nun dirildiğini söyleme görevini verdi. Kadının kurtarılmış

kilisede tam eşitliğinin Tanrı'nın ilk ve değişmez amacı olduğunu kesin olarak açıklığa kavuşturmak için daha ne yapabilirdi?" Christian Beese

Tedavisi olmayan bir hastalık gibi, çok eski, sıkı ve derin köklü ve her yere yayılan bir yabani ot gibi, Hristiyan erkeklerin kadın anlayışı başından beri çevrelerinin ve ne yazık ki yüreklerinin de bir yankısıdır. Bilinçli ve bilinçsiz, kaba, ılımlı, hatta sevgi dolu bir şekilde yaşansa da, yine de Kutsal Kitap'ın ve dolayısıyla Tanrı'nın, tek başına özgür kılan gerçeğine dönüşten başka bir seçenek yoktur.

Hans-Jörg Ronsdorf

"Ataerkil bir düşünce biçiminden kadın dostu bir düşünce biçimine geçmek kolay bir yol değildir. Bunun için dünyamız ve onun işleyişi hakkında, imanımız ve Tanrı'yla, birbirimizle ve evrenimizle ilişkimiz hakkında anladığımızı sandığımız her şeyi yeniden tasarlamamız gerekir. Bu, atalarımız için yer merkezli bir evren anlayışından güneş merkezli bir evren anlayışına geçmek kadar zor bir dönüşümdür. Yerin güneşin çevresinde döndüğünü, tersinin değil, ilk öneren bilim insanları aforoz edildi; çünkü bunun Tanrı'nın gücüne bir tehdit oluşturduğuna inanılıyordu. Benzer şekilde, kadınların erkekler tarafından yönetilmesinin ve onlara tahakküm edilmesinin, sistemlerin ve kurumların erkekler tarafından örgütlenip yönetilmesinin olağan kabul edildiği ataerkil bir dünya görüşünden kurtulmak çok zordur. Eşit haklı-eşitlikçi bir dünya görüşü, kadınları ve erkekleri karşılıklı ilişki içinde gören, gücü paylaşan, birbirinin armağanlarını tanıyan, destekleyen ve özgür bırakan bir dünya görüşüdür. Ve birbirleriyle eşit saygı ve eşit onurla karşılaşan." Barbara Reid

"Müjde'nin ruhu tarafından kavranmış olan kişi, kadınları vesayet altında tutan ve onları Tanrı'nın Egemenliği için felç eden ataerkil bir rol anlayışının yalnızca haksızlık olmadığı, Tanrı'nın kilisesine anlatılamaz bir zarar da verdiği konusunda hemfikir olacaktır. Bu hiçbir zaman soylu olmayan güdülerle, bir güç mücadelesi ruhuyla, hatta bilerek aşağılama amacıyla olmasa da, çoğu zaman Kutsal Yazılar'ın trajik bir yanlış anlaşılması nedeniyle olmuş olsa da, şimdi onur kırıcı gelenekleri cesaretle sorgulamanın ve onlardan yüz çevirmenin zamanıdır;

ta ki kadınlar da ayaklarını 'geniş bir yere' basabilsinler ve İsa Mesih'in kazandığı tam kurtuluşu sonunda şükranla deneyimlesinler." Hartmut Krüger

Kutsal Kitap metinlerinin kültürel arka planını görmezden gelmek, metinlerin harfine bağlı kalınmasına yol açmaz; Kutsal Kitap'ın ifadesinin çoğu zaman, hatta çoğunlukla, kendi zamanımızın kendi kültürel kanaatlerinin yansıtıldığı bir yüzeye dönüşmesine yol açar. Birçok evanjeliğe sonsuz bir Kutsal Kitap gerçeği olarak duyurulan şey, gerçekte 19. ve 20. yüzyılın bir ürünüdür. Dolayısıyla kadınların kilise hizmetinde eşit haklara sahip olması için çaba göstermek, bugünün güncel feminizm ruhunu izlemek değildir; çünkü orada mesele çoktan çok daha geniş kapsamlı taleplerdir. Orada mesele, 20. yüzyıla kadar var olan rollerin yer değiştirmesi ya da cinsiyetin tümüyle ortadan kaldırılmasıdır. On yıllar boyunca dogmatik inanç ikrarlarını ya da kanaatleri kabul ettirmeyi alışkanlık edinmiş ve bunun için mücadele etmiş biri, tartışmalı sorularda farklı görüşlerin ciddi bir tartışmasını yürütmeyi bile nasıl öğrenecek?

Thorsten Dietz

17 Yazarın başka kitapları

Aşağıdaki kitaplar Almanca yayımlanmıştır (Almanca); parantez içinde başlığın Türkçesi verilmiştir.

Und die Toten leben doch (Ve Ölüler Yine de Yaşıyor), Bielefeld, 1992

Seitenwechsel – Von Adam zu Christus (Taraf Değiştirmek – Adem'den Mesih'e), Bielefeld, 2011

Entrückung, Himmel, Ewigkeit – Ein neuer Blick auf alte Themen (Göğe Alınma, Cennet, Sonsuzluk – Eski konulara yeni bir bakış), Nürnberg, 2015

Gottes Lamm, Golgota und die Ewigkeit (Tanrı'nın Kuzusu, Golgota ve sonsuzluk), Wuppertal, 2015

Fantastische Himmelwelt, Lehre und Leben der Himmelwelt im Epheserbrief (Muhteşem Gök Âlemi – Efesliler mektubunda gök âleminin öğretisi ve yaşamı), Nürnberg, 2016

Gott spricht, Eine erklärende Übertragung der allgemeinen Briefe und der Offenbarung (Tanrı konuşuyor – Genel mektupların ve Vahiy'in açıklayıcı bir aktarımı), Sulzberg, 2017

Epheser, nacherzählt, erklärt für heute (Pavlus'un Efeslilere Mektubu – Yeniden anlatıldı, açıklandı, bugün için), Sulzberg, 2018

Gods good Gospel, Gottes gutes Evangelium (Tanrı'nın İyi Müjdesi), Sulzberg, 2019

Markus, nacherzählt, erklärt für heute (Markos'un yazdığı Müjde – Yeniden anlatıldı, açıklandı, bugün için), Sulzberg, 2019

Galater, nacherzählt, erklärt für heute (Pavlus'un Galatyalılara Mektubu – Yeniden anlatıldı, açıklandı, bugün için), Sulzberg, 2020

Die Briefe des Johannes, nacherzählt, erklärt für heute (Yuhanna'nın Mektupları – Yeniden anlatıldı, açıklandı, bugün için), Sulzberg, 2020

Frauen, vergebt uns! – Die Rolle von Frau und Mann (Kadınlar, Bizi Bağışlayın! – Kadının ve erkeğin rolü), Sulzberg, 2020

Ein König voller Pracht – Die gute Botschaft von Jesus, dem Messias (İhtişam dolu bir Kral – Mesih İsa'nın Müjdesi), Augsburg, 2022